

**JUBILEUM
1975**

**OBNOVA
A
ZMIERENIE**

HLASY Z RÍMA

Anton Botek : Rím víta Slovákov	3
Dominik Hrušovský : Slovenská cirkevná provincia	4
Biskup Dominik Kal'ata S.J. päťdesiatročný	9
Misionár Brat Mankovecký v Pakistane	10-11
Program generálneho zhromaždenia Svetového kongresu Slovákov v Ríme	11
Mariánsky a Charizmatický kongres v Ríme	18

6

J Ú N • ROČNÍK 24 • SÚSCM • RÍM

Nemecká TV priniesla pásmo o histórii Juhoslávie. K jednotlivým otázkam sa vyjadrovali poprední juhoslovanskí vedci, historici, archeológovia. Zaujalo ma niekoľko momentov: 1) aj Juho-slovania si prisvojujú sv. Cyrila a Metoda a odvodzujú od nich svoju náboženskú tradíciu. 2) V pásmo sa spomína Edikt milánsky z roku 313, o ktorom som vďaka gymnaziálnym vedomostiam vedel, ale tento som nikdy v plnom či čiastočnom znení nepočul. Prekvapilo ma, ako je tento štátnicky veľkorysý formulovaný, obštal by aj v dnešnom svete. 3) Juho-slovanskí historici sa vyjadrovali tiež o tureckom útlaku, spomínali aj to, ako trpeli kľáštori, kostoly a pod., ale zároveň priznali, že za tureckých čias si mohli drobní ľudia zachovať svoju vieru a ako vieme aj si ju zachovávali.

Pri takýchto výletoch do ďalekej histórie nevdojak sa natíska paralela so súčasnosťou u nás doma. Tým viac, že som v posledných HZR čítal o ďalších knihách, ktorým odňali štátne orgány «súhlas». Kdeže sú «staré, zlaté časy» Ediktu milánskeho, kdeže sú doby Turkov! Nie je to výsmech doby a demokratického, ústavného štátu, keď sa páchajú horšie veci ako v dávnom stredoveku?!

ONIKY

Ak sa vyprávate s návštevníkom vrátiť sa z Česko-Slovenska, tak vám zaiste povie, že naši ľudia «emigrujú do žalúdka». Horšie je to, že mnohí hľadajú únik v poháriku, surové pľučky naberajú také rozmery, že sa tým vážne zaoberajú aj najvyššie stranické a štátne orgány, ale zároveň musíme pripomenúť, že bezvýsledne. Ako sa konzum alkoholu rozmáha, tak klesá morálna úroveň, stúpa rozvodovosť, násilnosť, autonehody. Ani konzum drog neostal znakom úpadkovej kapitalistickej spoločnosti, ale prekročil minové polia a hraničné zátarasy aj východným smerom. Istý bratislavský lekár-psychiater, ktorého som nedávno stretol, vyprával mi o mladistvých, ktorí užívali najrozličnejšie omamné prostriedky, často veľmi primitívnym spôsobom, napr. vdychovaním pár čistiacich prostriedkov!

Ľudia na vyššej úrovni, ceniaci si zdravie, unikajú v športe, stavajú chaty, využívajú každú voľnú chvíľu na výlet do prírody alebo za snehom. Istý akademicky vzdelaný štyridsiatnik, dobrý odborník, ovládajúci svetové reči, slovom muž v najlepších rokoch, ktorý by mohol veľa užitočného urobiť, hovorí: Bohdaj by som bol už v penzi...

Únik, únik, únik. Môže byť toto perspektívou spoločenského zriadenia?!

Michal Vančák

AZ SA RAZ PREBUDIME...

Na konci prvej svetovej vojny ozývali sa hlasy, že kresťanstvo zlyhalo. G.K. Chesterton, veľký anglický spisovateľ, mal pohotovú odpoveď. «Galiba kresťanstva nie je v tom, že zlyhalo,» povedal, «ale že sa o to nikdy nepokúsilo ... nie že by nebolo schopné pretvoriť svet, ale že je to ťažká úloha.»

Ak by každý človek, ktorý mal tú česť, že bol po kresťansky vychovaný a dostal milosť osvojiť si kresťanský ideál, vo všetkých oblastiach života uplatňoval jeho zásady, čoskoro by sme boli svedkami toho, že kresťanstvo mení tvárnosť Zeme. Keďže diabol to dobre vie, snaží sa propagovať výmysel, že je to nemožné a pre Kristových nepriateľov je každodenným zamestnaním vytrubovať, že kresťanstvo je nanič.

A jednako, nevercom po širom svete najväčší strach naháňa idea, že jedného dňa sa všetci v Krista veriaci prebudia — a začnú žiť podľa svojej viery. Keď sa to stane, väčšina ťažkých problémov, ktoré trápia ľudstvo, zmizne zo dňa na deň.

(J. Keller, Tri minúty denne)

Prel. Vč.

Karl von Linné (1707-1778), prírodovedec, zakladateľ modernej botaniky a pôvodca sústavy rastlín: «Videl som prechádzať popri sebe večného, nekonečného, vševediaceho a všemohúceho Boha, a z úcty som padol na kolená.»

HLASY Z RÍMA

ČASOPIS
SLOVENSKÝCH
KATOLÍKOV
ROČ. XXIV - 1975

Vydáva SLOVENSKÝ ÚSTAV SV. CYRILA A METODA V RÍME s cirkevným schválením. Rediguje redakčný kruh.

PREDPLATNÉ: obyčajnou poštou \$ 5,00 alebo protihodnota v inej mene; letecky do Kanady a do USA \$ 7,00 Predplátne možno poslať:

V Anglicku, v Austrálii, v Belgicku, v Brazílii, vo Francúzsku a v Nemecku na adresy tamojších slovenských katolíckych misí.

V Argentíne odovzdať pani Agneške Borisovej alebo poslať na adresu: Rev. Peregrino SVD, cale Mansilla 3865, sucursal 25, Buenos Aires.

V Kanade na adresu: Mr. I. Králik, 46 Euclid Ave, Toronto 140, Ont. M6J 2J6.

V Rakúsku: Slowakenseelsorge, Graben 13-149, 1010 Wien.

V USA na adresu: Rev. Ladislav Janovič, 18 Trinity Street, Yonkers, N.Y., 10701.

NAŠA ADRESA: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, Hlasy z Ríma, Casella postale 6175, 00100 Roma, Italia, Poštové konto: Roma 1/45619 — Istituto Slovaco dei SS. Cirillo e Metodio. Tlačí Tipografia Dario Detti, Via G. Savonarola 1, 00195 Roma

RÍMA VÍTA SLOVÁKOV

Slováci sa s úctivou láskou pozerali k Rímu a Rím ich nikdy nesklamal. Myslím kresťanský Rím, centrum katolíckej Cirkvi.

Pravda, aj Cirkev má svoju ľudskú a svoju božskú stránku.

Stojíme pred symbolom tejto Cirkvi, bazilikou sv. Petra a tu nás vítajú dva stĺpy Cirkvi, sv. Peter a sv. Pavol v nadľudskej veľkosti.

Peter bol slabý človek, ktorý sa chvel pred prenasledovaním, ale v ruke drží kľúče od nebeského kráľovstva, ktoré mu zveril Majster. Svoje zaváhania a ľudskú slabosť napravil dlhou vernosťou a konečne mučeníckou smrťou na kríži.

Na druhej strane Pavol, ktorý sa opiera o meč, symbol svojej mučeníckej smrti. Sám priznal, že ho ľudia nemali za nič, lebo bol malej postavy, slabý, chorý, starý a biedny, a oni boli mladí, mocní a bohatí. Ale v ňom a skrze neho pôsobil Boží Duch, a preto sa stal apoštolom sveta.

Táto dvojité nit ľudskej slabosti a božskej moci sa tiahne celými dejinami. Ľudia sa vari aj krčili, krútili a uhýbali, ale Boží Duch, ktorý stále pôsobí v Cirkvi, narovnával chrbty a upravoval cesty, lebo on píše rovno krivými čiarami.

Boli v dejinách aj veľkí ľudia, ktorí nepochopili tieto dve stránky Cirkvi. Kniežatá, králi, cisári, bohaté rodiny, politické strany skúšali svoje šťastie. Načas sa aj podarilo zmocniť sa ľudskej stránky, ale vždy prišiel čas, keď Cirkev striasla zo seba nános ľudských slabostí a nechala zažiarit' plným svetlom Božieho Ducha.

Napoleon na vrchole moci chcel jednat' s pápežom, ale dal si ho násilím priviesť do Paríža a keď videl pred sebou toho starca, skrčeného únavou a chorobou, čudoval sa, prečo sa nechce riadiť jeho skvelými, geniálnymi ideami. Videl iba ľudskú stránku. Na duchovnú stránku Cirkvi hodil rokou: « Uvidíme, či jeho modlitba vyrazí pušky z rúk mojím vojakom! » A čosi vyrazilo, keď utekali snehovými stepami a zbrane im vypadali zo skrehnutých rúk.

My sa blížíme k Rímu so správnym duchom, so synovskou úctou a láskou, ideme ako synovia k Otcovi. Započítavame sa do zvukov zvonov jeho dejín, ktoré sa nedali a nedajú prehlušiť ani štrngotom peňazí, ani prejavmi odbojného siláctva a najmä započítavame sa, čo Duch hovorí cirkvám (Zjv 2,7 nasl.). Detskou hračkou by bolo vypínať sa svojou silou ako Tatry a hádzať svoju kotvu do hĺbočín Ducha. To nie je správny prístup, len sa nám dakto za chrbtom rehoce do červených pástí! Ani nemožno zakričať do tvári Otcovej: Dominus vobiscum! Ved' on sám nás zdraví týmto otcovským pozdravom. A nám sa treba skromne ozvať: Et cum Spiritu tuo. Musíme priznať, že on má Ducha, a má ho aj pre nás. A ten ho vedie, aby rozdával deťom duchovný chlieb a rôzne dary, keď na to príde čas. Ako dobrý a milujúci Otec nechce ukrivdiť svoje deti, len hľadá najvhodnejšiu chvíľu a spôsob.

Keď musíme priznať, že aj na najvyššom mieste sa mieša ľudské s božským, čo potom u nás, ľudí malých, priemerných, podpriemerných?

Simon Mágus (Sk 8,18) ohromený prejavom božskej sily u Petra zatúžil iba po jej lesku, po politickej sláve, ktorá plynie z toho daru a chcel si ju kúpiť.

Aj my často počítavame všelijakých « mágov » v našom národe, ktorí poukazujú na slabé výsledky vyjednávania a na zneužívanie všetkého z protivnej strany. Kedy Cirkev zvíťazila proti násiliu? Jej Zakladateľ zomrel na kríži, nasledoval ho Peter, Pavol, apoštoli do jedného a státisíce mučeníkov, po stopách ktorých pôjdeme v tieto dni. Kiež si budeme vedieť otvoriť oči a uši a nezatvrdíme si srdcia, ale pochopíme, že materiálna porážka môže byť víťazstvom ducha, a mučeníctvo bolo vždy považované za najvyššie víťazstvo!

Materialistického človeka ľudská stránka Cirkvi vždy klamala, lebo nikdy neveril v nebo, ani vo večný život, a božské semienko krvi mučeníkov vypučalo obyčajne, až keď bol aj ten neveriaci zahrabaný. Málokedy totiž už ruky postriekané mučeníckou krvou spínali sa k modlitbe, ale skoro vždy ruky ich detí, vnukov a pravnikov!

Ako deti teda pridáme k Otcovi, ktorý je teraz starý a chorý. Kedysi s úsmevom prichádzal medzi svojich host'ov z celého sveta, ale teraz sa musí dať znovu niešť. No ešte stále spomína na Slovákov, na ich nadšené tváre a spev a má nás naozaj rád. Preto verme, že teraz, keď jeho telesná schránka zvädla, Duch Boží ním ešte stále hýbe, ba ešte mocnejšie a že túži najšť spôsob ako v každej chvíli potešiť svojich synov a dcéry.

Anton Botek

SLOVENSKÁ CIRKEVNÁ PROVINCIA

HISTORICKO - PRÁVNE SKUTOČNOSTI

Málo vecí vzbudzuje medzi Slovákmi v zahraničí toľko záujmu ako otázka samostatnej slovenskej cirkevnej provincie. Netreba to dokazovať nikomu, kto sa stretá s krajanmi, sleduje ich život a tlač, venuje pozornosť ich úsiliam. Všetci čítame, že terajšie cirkevno — právne usporiadanie katolíckej Cirkvi na Slovensku nezodpovedá nášmu náboženskému povedomiu a národnému citeniu, nesie na sebe stopy skrivodlivej minulosti, dáva neprajníkom opodstatnenú zámienku na útoky proti Svätej stolici a brzdi aj plný rozvoj náboženského života.

Nemožno sa však ubrániť dojmu, že sa o tejto otázke často hovorí a píše bez dostatočnej znalosti skutočného stavu celej problematiky, niekedy azda aj s hnevom, podráždene alebo predpojatú, a to zapríčiňuje len ďalšie nedorozumenia a možno aj nespravodlivé výroky.

Tieto riadky nemajú za cieľ všestranne vyčerpáť celú otázku: to by vyžadovalo viac času a miesta. Chcú iba stručne objasniť niektoré základné pojmy, spomenúť najdôležitejšie body vo vývoji tejto záležitosti, zhrnúť terajšiu situáciu a poukázať na perspektívy a uzávery, ktoré vyplývajú zo súčasných daností.

1. O čo vlastne ide?

Základná jednotka cirkevnej správy, diecéza, má svoje korene v prvých kresťanských desaťročiach. Je to spoločenstvo veriacich, ktorí bývajú na určitom ohraničenom území. Na čele diecézy stojí biskup, nástupca apoštolov v pastierskom úrade. Len výnimočne a spravidla dočasne ho nahrádza iný cirkevný hodnosťár, ordinár (napr. kapitulný vikár, apoštolský administrátor), ktorý nemá vždy biskupskú hodnosť. Viacej diecéz spolu tvorí cirkevnú provinciu. Na jej čele je metropolita — arcibiskup.

Arcibiskup má vo vlastnej diecéze všetky práva a povinnosti, ktoré má každý diecézny biskup na svojom území. Okrem toho má však isté poslanie aj pre ostatné diecézy cirkevnej provincie. Práva metropolitu nad sufragánmi — biskupmi podriadených diecéz — presne ohraničuje príslušný predpis cirkevného zákonníka (*Co-*

dex iuris canonici, skratka: CIC): ide napospol o čestné úlohy, ktoré nezachádzajú do sufragánovej právomoci. V zmysle týchto predpisov arcibiskup má istý druh mravnej zodpovednosti za náboženský život v celej provincii. Jeho zárok do záležitostí podriadenej diecézy, aj to iba vo výnimočných prípadoch, môže byť odôvodnený len nedbalosťou miestneho biskupa (porov. CIC, kánon 274).

Diecézy, ktoré nepatria do niektorej ustanovenej cirkevnej provincie, sú podriadené priamo Svätej stolici.

Niektoré diecézy mali v minulosti aj dôležitý politický zástoj. Vyplynulo to najmä z feudalizmu, ktorý ovplyvnil aj cirkevné zriadenie: duchovný ráz biskupskej hodnosti mohol byť tak zatienený ziskuchtivosťou a túžbou po moci. — U našich južných susedov zase ostrihomský arcibiskup bol nielen hlavou cirkevnej provincie, ale aj vysokým hodnosťárom uhorského kráľovstva a boli v dejinách chvíle, keď nebolo celkom jasné, čím bol na prvom mieste.

Dnes je zjavné, že takáto chápanie biskupského poslanca už patrí minulosti, ba podľa nového vývoja cirkevnej správy, v duchu smerníc II. Vatikánskeho koncilu, aj cirkevná provincia stráca na význame a do poprenia vystupuje biskupská konferencia ako kolegiálny orgán všetkých biskupov štátu alebo krajiny. Na čele biskupskej konferencie už nebýva arcibiskup, menovaný zhora, ale obyčajne predseda, volený na určité obdobie. Nemusí to byť ani hierarchicky najvyššie postavený arcipastier, ale biskup, ktorý má dôveru svojich kolegov. Súčasných príkladov je viac.

Hranice cirkevnej provincie sa nemusia stotožňovať so štátnymi hranicami: vo väčšine štátov je viac cirkevných provincií. V Rakúsku napríklad sú dve (Viedeň a Salzburg), v Maďarsku tri (Ostrihom, Jäger, Kaloča).

Preto je veľmi dôležité dobre rozlišovať dve otázky: otázku samostatnej cirkevnej správy na štátnom či národnom území od otázky zriadenia cirkevných provincií. Osamostatnenie cirkevnej správy vyžaduje, aby hranice cirkevnoprávnych celkov — diecéz nepresahovali hranice štátu a aby v rámci jedného štátneho útvaru nemal prá-

vomoc biskup či arcibiskup z iného štátu. — Zriadenie cirkevnej provincie, alebo cirkevných provincií, to je zase iná záležitosť, riešená obyčajne na druhom mieste, hoci obidve súvisia a môžu byť riešené i súčasne.

V našom prípade cirkevné osamostatnenie konkrétne znamená, že hranice slovenských diecéz nebudú presahovať hranice Slovenska a žiaden maďarský biskup či arcibiskup nebude mať právo zasahovať do cirkevnej správy na slovenskom území. Zriadenie cirkevnej provincie zase značí, že je určený metropolita — arcibiskup so svojím sídlom a so všetkými sufragánmi — podriadenými biskupmi, a to všetko v rámci slovenských hraníc.

Ve tejto súvislosti treba ešte spomenúť, že nie je celkom správne hovoriť o jedinej cirkevnej provincii na Slovensku, pretože slovenské cirkevné provincie by mali byť prinajmenej dve: jedna pre katolíkov rímskeho obradu, druhá pre katolíkov východného obradu, teda pre slovenských gréckokatolíkov. Zriadenie provincií však predpokladá prípadné ustanovenie nových diecéz, nové ohraničenie všetkých diecéz, voľbu sídla nových arcibiskupov, atď. Je to teda celý rad vecí, ktoré navzájom úzko súvisia. Pri ich riešení treba brať ohľad na všetky skutočnosti, predovšetkým na duchovné dobro veriacich, ktoré je a zostáva prvoradým kritériom pri každom cirkevnom zriadení.

Je jasné, že otázka cirkevnej provincie je v prvom rade otázka náboženská: jej riešenie musí teda vychádzať z duchovných záujmov a musí mať na zreteli v prvom rade náboženský život. Preto ustanovenie, zmeny a zrušenie cirkevnej provincie si vyhradzuje najvyššia cirkevná autorita. Lenže tak cirkevné osamostatnenie ako i cirkevná provincia úzko súvisia aj so záujmami štátu: uspokojujúce riešenie býva preto výsledkom vzájomnej dohody medzi oboma ustanoviteľmi. V skutočnosti Svätá stolica nikdy nerieši tieto záležitosti bez predbežných vyjednávanií a bez súhlasu štátnej vrchnosti. Hľadanie dohody je niekedy zdĺhavé, lebo sa môžu pri ňom stretnúť rôzne a rôznorodé záujmy a Cirkev nemá vždy voľnú ruku, aby prihliadala len na vlastné kritériá. Napríklad nové rozdelenie a ohraničenie diecéz v Taliansku sa doteraz neuskutočnilo a stále naráža na veľké ťažkosti, hoci jeho obojstrannú záväznosť a základné smernice určil ešte konkordát z roku 1929 a určite nemožno hovoriť ani o «nepriateľskom postoji Vatikánu» voči Taliansku, ani o zlej vôli rôznych talianskych vlád. — To isté platí aj o diecézach, bezprostredne podliehajúcich Svätej stolici, teda o diecézach, ktoré ešte nie sú zadelené do cirkevných provincií: v Taliansku napríklad je ich skoro sto (por. *Annuario Pont.* 1975, str. 946-949).

2. Vývoj situácie

Ako to vyzeralo na Slovensku v minulosti a ako je to dnes s cirkevnou nezávislosťou a s cirkevnou provinciou?

Celkový dejinný prierez sa vymyká z rámca týchto riadkov. Musel by vychádzať z cyrilometodského obdobia, zaoberať sa príchodom Maďarov a postupným prechodom Slovenska pod maďarskú cirkevnú organizáciu, zastaviť sa pri vzniku spišskej, rožňavskej a banskobytrickej diecézy za čias Márie Terézie; vo svetle týchto historických skutočností je jasné, že zem s takými dávnyimi kresťanskými tradíciami, ako je Slovensko, bola neprávom cez dlhé stáročia bez vlastnej cirkevnej organizácie. Vývoj slovenských dejín a koncepcie rôznych dejinných období môžu všeličo vysvetliť, ale bolestná skutočnosť zostáva.

Pri vzniku prvej Česko-Slovenskej republiky r. 1918 bola situácia takáto: územie terajšej trnavskej apoštolskej administratúry bolo súčasťou ostrihomskej arcidiecézy; diecézy Banská Bystrica, Nitra, Prešov a Mukačevo patrili do ostrihomskej cirkevnej provincie; Košice, Rožňava a Spiš patrili zase do jágerskej cirkevnej provincie.

V prvých povojnových rokoch sa situácia vyvinula tak, že všetky diecézy na území Slovenska postupne dostali slovenských biskupov alebo apoštolských administrátorov, ale cirkevnoprávne sa nič podstatne nezmenilo.

Dňa 2. februára 1928 Svätá stolica uzavrela s Č-SR *Modus vivendi*, dohodu, ktorej prvý bod hovorí: «Svätá stolica a česko — slovenská vláda sa dohodli o zásade, že nijaká časť Česko-Slovenskej republiky nebude podriadená ordinárovi, ktorého sídlo je za hranicami česko-slovenského štátu a že podobne nijaká česko-slovenská diecéza nebude presahovať štátne hranice. Svätá stolica a česko-slovenská vláda sa dohodnú o novom ohraničení a dotovaní diecéz» (úradný text v *Acta Apostolicae Sedis*, 1928, str. 65; slovenský preklad podľa Dr. E. Funczika: *Prevádzanie modu vivendi*, Trnava 1947, str. 11). Ďalšie body modu vivendi sa dotýkajú iných sporných otázok.

Íšlo tu teda o osamostatnenie cirkevného zriadenia na území Č-SR, včítane Slovenska. Modus vivendi bol však len rámcovou dohodou, ktorá mala byť rozvedená do podrobností a uvedená v platnosť. — Z modu vivendi spomenieme ešte štvrtý bod, podľa ktorého menovanie arcibiskupov, biskupov a armádneho ordinára je podmienené predbežným oznámením mien kandidátov vláde, ktorá nemá mať proti voľbe námietky politického rázu.

Po rokoch napnutých vzťahov medzi Svätou

stolicou a vládou Č-SR neskoršie vyjednávania priniesli ako ovocie apoštolskú konštitúciu, ktorá sa začína slovami *Ad ecclesiastici regiminis incrementum*. Nesie dátum 2. septembra 1937 a podpisy vtedajšieho štátneho sekretára Pacelliho a tajomníka Konzistoriálnej kongregácie Rossiho (text v *Acta Apost. Sedis*, 1937, str. 366; slovenský preklad podľa Funczika, cit. dielo, str. 17-20).

Úvodné slová hneď určujú dôležitú zásadu: «K rozmnoženiu a prospechu cirkevnej správy veľmi mnoho prispieva určiť obvod diecéz tak, aby sa ich hranice presne kryli s oblasťou svetských štátov, lebo takto sa môžu veriaci pohodlnejšie a bez akejkolvek ťažkosti v ktoromkoľvek čase stýkať so svojim ordinárom.»

Zásada vyslovuje požiadavku cirkevného osamostatnenia, ktorú konštitúcia hneď aj uvádza do života, so zreteľom na rôzne situácie v českých, moravských a slovenských diecézach. Stručne možno zhrnúť novú situáciu, ktorá sa vytvorila touto konštitúciou na Slovensku, asi takto: trnavská apoštolská administratúra bola odtrhnutá od ostrihomskej diecézy; všetky diecézy, ktoré ležali na území Slovenska, boli ohraničené štátnymi hranicami; územia týchto diecéz mimo slovenských hraníc boli zriadené v osobitné apoštolské administratúry v Maďarsku. Touto «cirkumskripčnou konštitúciou previedlo sa teda oddelenie Slovenska od cudzieho štátu a tým sa umožnilo, aby v rámci Československej republiky bolo samostatne cirkevne zriadené» (Funczik, c.d., str. 45).

Vo veci cirkevnej provincie je konštitúcia tiež jasná. V prvom rade odlučuje všetky slovenské diecézy od ich cirkevných provincií s metropolitnými sídlami v Maďarsku: tým sa osamostatnenie na cirkevnom poli dokončuje. Nato konštitúcia prehlasuje: «Len čo to bude možné, zriadi Apoštolská stolica v Česko-Slovenskej republike dve nové metropolitné sídla: jedno latinského obradu na Slovensku a druhé východného obradu v krajine Podkarpatskej». Prísľub o zriadení slovenskej cirkevnej provincie je teda formálny, jasný a záväzný. Svätá stolica uznáva túto záväznosť i dnes, ako o tom svedčia prehlásenia Pavla VI. i z posledných rokov.

Prevedením prvej série úprav, ktoré konštitúcia obsahuje, bol poverený vtedajší nuncius v Prahe msgr. Ritter. Vykonal to ihneď dňa 2. septembra 1937 úradnou listinou, ktorou previedol úplné osamostatnenie cirkevnej správy na Slovensku. Všetky slovenské diecézy a apoštolské administratúry boli podriadené priamo Svätej stolici, v nádeji, že čím skôr sa prevedie aj ďalšia časť konštitúcie, o zriadení cirkevných provincií.

Na to však čakáme dodnes.

Udalosti roku 1938 odvádzali pozornosť od týchto záležitostí. Situácia sa skomplikovala ešte

viacej v novembri 1938, keď južné kraje Slovenska padli znovu pod maďarskú správu. Na nátlak maďarských kruhov Svätá stolica vydala dňa 19. júla 1939, *Dioecesium fines* dekrét ktorým «všetky tieto zo Slovenska k Maďarsku pridelené čiastky boli pripojené ku katolíckej cirkevnej správe Maďarska» (Funczik, str. 4). Tento dekrét však nebol uverejnený v úradnom orgáne Svätej stolice *Acta Apost. Sedis*. Tak sa Košice s Rožňavou znovu dostali do jágerskej cirkevnej provincie a južná časť trnavskej apoštolskej administratúry do ostrihomskej arcidiecézy.

O pokusoch slovenského vyslanca pri Svätej stolici máme svedectvá najpovolanejších osobností: K. Sidora a Msgr. J. Kapalu (prvý v diele *Šesť rokov pri Vatikáne*, str. 206-216, druhý v knihe *Spod Roháčov po Vatikán*, str. 103-106). Situáciu tohto obdobia (1939-1945) možno zhrnúť takto: vojnové roky nie sú najvhodnejšie na určovanie hraníc, lebo všetko sa môže zmeniť výsledkom boja. Preto sa nepristúpilo ani k zriadeniu cirkevnej provincie: malo totiž do nej patriť Slovensko celé, a nie okradnuté o veľké a dôležité časti.

Po vojne r. 1945 Svätá stolica «odovzdala cestou pražskej nunciatúry správu tých území, ktoré v roku 1945 z Maďarska boli prinavrátené Slovensku, ordinárom Slovenska» (Funczik, str. 4). O právnej váhe tohto «odovzdania» niet súhlasnej mienky. Skutočnosť je taká, že *Annuario Pontificio*, poloúradná ročenka Svätej stolice, dlhší čas uvádzala košickú a rožňavskú diecézu ako sufragánne diecézy jágerskej provincie,

vynecháva to však v posledných ročníkoch, a to bez nejakého zvláštneho úradného prehlásenia, len na jednoduchý zákrok v redakcii. O istej nejasnosti svedčí aj viacero drobných znakov (napr. *Atlas hierarchicus*, ktorý má podobný údaj o podriadení Košíc a Rožňavy Jágru).

Ak však berieme do úvahy právnú kontinuitu česko-slovenského štátu (či s tým už súhlasíme a či nie), všeobecne uznávanú na medzinárodnom poli, malo by byť jasné, že po roku 1945 aj katolícka správa na Slovensku by mala byť obnovená v tom stave, v akom bola v roku 1938 (por. Funczik, str. 5 a str. 70). Treba však priznať, že vec nie je celkom istá a jasná, aspoň čo sa týka osamostatnenia cirkevnej správy na Slovensku. Už sme spomenuli, že Svätá stolica považuje za platný prísl'ub o slovenskej cirkevnej provincii.

3. Žiadosti o cirkevnú provinciu a terajší postoj Svätej stolice

Svätá stolica si je vedomá, že Slováci považujú terajší stav cirkevného zriadenia na Slovensku za neúplný a neoprávnený. Vyplyva to už zo samej povahy veci: veď zriadenie cirkevnej provincie je normálnym vyústením usporiadaného cirkevného života, ako to vidíme aj v modernej dobe u národov, ktoré prijali kresťanstvo len v posledných desaťročiach. V porovnaní s nimi pret'ahovačky v riešení slovenskej situácie sú naozaj bolestné.

Žiadosti, ktoré prichádzali a prichádzajú Svätej stolici od Slovákov rôznych vrstiev a z rôznych kútov sveta svedčia o tom, ako živo cítime tento problém. Hlavné dôvody, ktoré sa opakujú v žiadostiach, možno zhrnúť asi týmto spôsobom: zriadenie cirkevnej provincie by oživilo cyrilometodskú tradíciu a tým aj náboženský život na Slovensku; v prenasledovaní by dodalo veriacim odvahy a vytrvalosti; utvrdilo by lásku a oddanosť Svätému Otcovi; definitívne usporiadanie cirkevných pomerov by bolo len spravodlivým zavŕšením jedenásťstoročného kresťanstva u nás; ustanovenie slovenskej hierarchie vo všetkých jej stupňoch by odstránilo upodostatňovanie o nepravosti Svätej stolice voči Slovákom. Iné dôvody boli diktované prípadne stavom náboženskej situácie an Slovensku alebo politickou orientáciou žiadateľov. — Spomínané dôvody sú trvalo platné a dostačujúce na to, aby ukázali Svätej stolici slovenské zmýšľanie a potrebu čím skoršieho riešenia.

Nemožno tu vypočítat' všetky žiadosti, ktoré dostala Svätá stolica za posledných tridsať rokov. Spomenieme aspoň niektoré z nich. Na prvom mieste sú žiadosti slovenských biskupov z vlasti a zo zahraničia: Otcovia biskupi Vojtaššák, Nécsey, Lazík, Pobožný, Grutka, Hnili-

ca a Rusnák Svätej stolici častejšie tlmočili túžby slovenských veriacich. Obširnú a dokumentovanú žiadosť predložili slovenskí kňazi v Ríme dňa 7. apríla 1968. Aktuálne koncipovanú petíciu podali aj slovenskí pútnici v septembri 1969 v Ríme (por. *Slovák v Amerike*, 24.9.1969).

Osobitne treba podčiarknuť aj list, ktorý v tejto veci poslal Svätému Otcovi Svetový kongres Slovákov podľa rozhodnutia Generálneho zhromaždenia v Toronte (por. *Hlas z Ríma*, 1971, č. 6-7, str. 2).

Svätá stolica zase rôznymi formami prejavila svoje jasné stanovisko: potvrdila prísl'ub z roku 1937 a prehlásila, že je ochotná ihneď zriadiť na Slovensku cirkevnú provinciu, len čo to ostatné okolnosti dovoľia.

Pavol VI. v liste k striebornému biskupskému jubileu Otca arcibiskupa Nécseyho vyslovuje želanie, aby novomenovaný arcibiskup «mohol uzrieť nové a tak túžené usporiadanie biskupstiev na území Slovenska» (*Hlas z Ríma*, 1968, č. 6, str. 3). V deň, keď bol list uverejnený vo vatikanskom denníku *L'Osservatore Romano* (17. mája 1968), šéf tlačovej služby Svätej stolice msgr. Vallaine na otázky novinárov spresnil význam týchto slov takto: Svätá stolica má v úmysle čím skôr zriadiť na Slovensku arcibiskupstvo, ktorému by podliehali ostatné biskupstvá (por. tamže, str. 6).

Apoštolský list *Antiquae nobilitatis decora*

na 1100. výročie smrti sv. Cyrila obsahuje tiež jasné stanovisko Svätého Otca. «Dôverujeme, že zanedlho sa uskutoční aj právne usporiadanie Cirkvi na Slovensku» — píše Pavol VI. a v poznámke sa výslovne odvoláva na konštitúciu z roku 1937 (*Hlas z Ríma*, 1969, č. 2-3, str. 9).

Stanovisko Svätej stolice je teda jasné, nepozmenené, a bolo by nespravodlivé nepovšimnúť si ho a neuznať ho.

Z toho však logicky plynie, že ak napriek tejto jasnej vôli Svätého Otca slovenská cirkevná provincia zostáva naďalej len túžbou, pričom bude niekde inde. Už sme spomenuli, že ohraničenie diecéz a určenie arcibiskupského sídla musí byť výsledkom spoločnej dohody medzi Cirkvou a štátnou vrchnosťou. Tak to býva všade. Bolo by ťažké očakávať výnimku v slovenskom prípade, a to tým ťažšie, čím viac je vzťah medzi Cirkvou a štátom poznačený duchom jozefinizmu, ktorý ospravedlňuje zásahy štátu do cirkevných záležitostí až v nepripustnej miere.

Abstraktne hovoriac, Svätá stolica by mohla vyhlásiť slovenskú cirkevnú provinciu aj jednostranne, bez predbežnej dohody so štátnou vrchnosťou, no v skutočnosti to nemožno očakávať: Svätá stolica uznáva záväzky, plynúce z modu vivendi r. 1928. Uvedomuje si tiež, aké by to malo dôsledky: prenasledovatelia by mali len ďalší dôvod na záujem proti Cirkvi. Je aj otázne, či by zriadenie cirkevnej provincie v terajšej situácii prinieslo nejaké zlepšenie na duchovnom poli. Cirkev na Slovensku potrebuje teraz v prvom rade skutočnú slobodu. Je pravda, že aj otázka cirkevnej provincie patrí do okruhu náboženskej slobody, ale pred ňou istotne je sloboda osobného presvedčenia, slobodná tlač, náboženská výchova detí, semináre, reholný život: toto sú otázky života a smrti.

Vina, že dnes, napriek jasnému stanovisku Svätej stolice, nemožno zriadiť slovenskú cirkevnú provinciu, padá teda na prenasledovanie Cirkvi a na prenasledovateľov: toto nám musí byť všetkým veľmi zrejmé. Útočiť na Svätú stolicu a na Svätého Otca je teda nespravodlivé, aspoň v tejto situácii. Skutočným vinníkom je ten, kto utláča náboženskú slobodu na Slovensku a netají sa s úmyslom vytrhnúť náboženské presvedčenie zo všetkých sŕdc. Podávať žiados-

ti Svätému Otcovi značí kľopať na otvorené dvere a najmä na otvorené srdce: na toto nesmieme nikdy zabúdať, ako nesmieme zabúdať ani na to, že naša láska a príslovečná slovenská oddanosť Svätému Otcovi sú hodnotami, ktoré nesmieme ľahkovere premárniť.

4. Niektoré uzávery

Naša túžba po konečnom usporiadaní slovenskej cirkevnej situácie je teda správna a spravodlivá. Nesmieme dovoliť, aby v nás uhasla. Musíme ju žiť a prejavovať. V tomto zmysle sa má niest' každá žiadosť, ktorú v tejto záležitosti predkladáme Svätému Otcovi. Konajme to v istote, že klopeme na otvorené srdce.

Neslobodno však nesprávne chápať a preháňať význam cirkevnej provincie. Najmä dnes si treba dobre domyslieť, čo by tým Cirkve v skutočnosti získala a čo by musela dať ako protihodnotu, nevynímajúc ani nebezpečenstvo nového Vichinga na prvom arcibiskupskom stolci.

Cirkevné osamostatnenie Slovenska je skutkom už od roku 1937. Je to uznanie nezávislosti na cirkevnom poli. Mnohí, ktorí o slovenskej cirkevnej provincii písali, konštitúciu z roku 1937 ani nepoznali. Dá sa to vysvetliť, ale nie celkom ospravedlniť.

Katolícky a náboženský život na Slovensku teraz prežíva svoje rozhodné chvíle, v ktorých ide o život a o smrť, o bytie a o nebytie. Národná, náboženská i ľudská spolupatričnosť nás zaväzuje, aby sme s bratmi pod Tatrami prežívali tieto chvíle vrcholného vypätia. Z tejto závažnosti vyplýva potreba podniknúť všetko, aby prenasledovanie prestalo. Skála prostriedkov je takmer neobmedzená: modlitba, pokánie, rozširovanie pravdivých správ o prenasledovaní, informovanie celého sveta o skutočnom pozorení Cirkvi na Slovensku a o rafinovaných metódach protináboženského útlaku, a mnohé iné prostriedky, ktoré závisia od vynaliezavosti a často od okolností, to všetko máme použiť v každom prostredí, ktoré zasiahneme, aby sa pravda dostala všade.

Konajme to v nádeji, ba v istote, že takto sa raz náboženská sloboda a cirkevná provincia stanú na Slovensku skutočnosťou.

Domínik Hrušovský

BISKUP DOMINIK KALATA S.J. OSLÁVIL PÄTDESIATKU

Biskup Dominik Kalata S.J., ktorý bol tajne vysvätený na Slovensku v rokoch päť desiatych a teraz býva v Innsbrucku v Rakúsku, súkromne oslávil svoju päťdesiatku 19. mája 1975.

Narodil sa v slovenskej obci Nová Belá, ktorá pripadla Poľsku po roku 1918 s inými oravskými obcami. Prišiel na Slovensko a vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Filozofické štúdiá si konal v Čechách, kde ho zastihla aj osudná noc z 13. na 14. apríla 1950, keď komunisti zrušili kláštory a rehoľníkov násilím odviekli do koncentračných táborov. Dostal sa do Bohosudova, bývalého Mariascheinu v Čechách. Tamojší jezuitský kláštor premenili na koncentrák pre viaceré rehoľné spoločnosti.

Rehoľníci, najmä mladí, niesli tento úder odhodlane, ba s nadšením. Hneď si zorganizovali tajné štúdium a skladali aj skúšky, lebo boli s nimi aj profesori.

Keď sa nepodarilo nahovoriť mladých, aby zanechali svoje rehole a vrátili sa domov, boli prerazení k vojsku. Dominik

SLOVENSKA VO RODINA SVETE

Kalata sa dostal do Komárna k ženijnému pluku do takzvaného Pomocného technického práporu (PTP), ktorý však «bojoval» iba lopatou. I tu tajne pokračuje v štúdiách a je aj tajne vysvätený za kňaza v roku 1951 a neskôr takisto tajne aj za biskupa, lebo boli veľmi odôvodnené obavy, že sa podarí komunistickému režimu zbaviť Cirkve biskupov a odtrhnúť ju od Rímu.

Za tejto «vojenskej» služby suroví velitelia, ktorým rehoľníci boli terčom posmechu, začali si ich vážiť najmä pre ich pracovný výkon a po 4 a pol ročnej pracovnej službe ich prepustili, ale iba do robotníckeho zamestnania, lebo ich poznačili ako nenapraviteľných. Tak biskup Kalata pracuje ako tesár, potom ako fotografista a elektrikár, lebo húževnatým štúdiom vo večerných kurzoch si nadobudol špecializáciu.

Je však pod ustavičným dozorom polície a špiel'ov. V roku 1960 je zatknutý, lebo zistili, že žije ďalej ako rehoľník, má veľký vplyv na pracovisku a styka sa aj so spolubratmi, ktorých duchovne vedie. Odsúdili ho na štyri roky, z ktorých si odsedel niekoľko mesiacov do najbližšej amnestie a zasa mohol pracovať ako elektrikár. V roku 1963 nasleduje však druhý súd a odsúdenie na ďalšie štyri roky, ku ktorým prirátali aj neodsedené a amnestované štyri roky, a tak za šesť rokov ho prehánajú z väzenia do väzenia, kým v roku 1968 nepríde Dubčekova amnestia. Vtedy už mali zistené aj to, že je biskupom, a preto hoci si žiadal, aby mohol pôsobiť aspoň ako kaplán na poslednej kaplánke, dovolili mu iba prácu v továrni.

Preto využil najbližšiu príležitosť, keď dostal pas do cudziny, ktorý mu dali vari aj nato, aby sa ho zbavili, odcestoval do Rakúska, kde si dokončil teologické štúdiá, dosiahol doktorát teológie a úspešne sa venuje duchovnej práci medzi našou mládežou a emigrantmi vôbec.

Na adresu svojich prenasledovateľov biskup Kalata vyhlásil: «Musím zdôrazniť, že vôbec neprechovávam nenávisť voči tým, ktorí nás duchovne ubíjali a týrali. Boli to ľudia, ktorí slepo plnili príkazy komunistickej strany a vlády a ani si neuvedomovali, ako neľudsky sa správajú. Budia vo mne skôr súcitu ako nenávisť a pomstu.

Treba však povedať, že naši ľudia, ktorí žijú mimo Slovenska, by si mali uvedomiť, ako je ťažko našim kňazom a rehoľníkom doma žiť v takejto situácii, keď sa im zdá, že sú sami a opustení. Naopak je pre nich veľmi potešiteľné, keď sa dozvedia, že aj mimo vlasti sú ľudia, ktorí s nimi spolupracujú, ktorí na nich myslia a modlia sa za nich. Toto vedomie im dáva úžasnú silu, lebo ich utvrdzuje v tom, že sú členmi jednej rodiny s bratmi a sestrami na celom svete.

Mali by sme sa za nich modliť. V prvom rade za našich bratov a sestry doma. Ale modliť sa nielen za prenasledovaných, ale aj za prenasledovateľov. Dať našim bratom aj vedieť, že sme s nimi, že na nich myslíme ako na našich drahých, že držíme s nimi. Toto vytvára z ľudského hľadiska atmosféru sily a odvahy.»

Ad multos annos!

abé

SDRUŽENIE SLOVENSKÝCH KATOLÍKOV V USA SNEMOVALO

Konvencia Sdruženia Slovenských Katolíkov v dňoch od 20. do 23. apríla 1975 bola tichá, plodná a dala dôkaz o životaschopnosti tejto vážnej organizácie. Prišlo na ňu sedem katolíckych biskupov, dvaja slovenskí opáti, zástupcovia ôsmich slovensko-amerických reholí, vyše 20 kňazov a vážny hosť z Ríma: Msgr. Dominik Hrušovský, riaditeľ Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda. Delegátov bolo 110.

V nedeľu večer po bohoslužbách v kostole sv. Michala v Munhall a v pondelok večer v kostole sv. Gabriela na North Side boli kultúrne a zábavné programy, kde sa ukázala mládež v plnom lesku. I na konvenciu prišlo niekoľko mladých delegátov, ktorí prejavili záujem o prácu SSK. A to je dobrý znak.

Mimoriadnu pozornosť upútal clevelandský katolícky biskup James Hickey, ktorý vo svojej kázni sa ukázal ako úprimný priateľ Slovákov.

Konvenciu pozdravil telegraficky prezident Spojených štátov Gerald Ford, niekoľkí kardináli a prišlo množstvo listovních pozdravov od amerických biskupov, ktorí pre zaneprázdnenie nemohli prísť osobne do Pittsburghu.

Hlavná téma konvencie bola: Starostlivosť o mládež a čo čaká Sdruženie do budúcnosti. Ako vyzdvihol predseda O. Jozef Adamec, kancelár diocézy Saginaw, SSK má sa zúčastňovať na každej slovensko-americkej akcii. A všade sa musí ísť od slov k činom. Ak by sme zostali iba pri slovách a sľuboch, ďaleko by sme nezašli a iste by sme nerástli.

Pre tento cieľ O. Adamec utvoril už pred konvenciou dva vážne výbory: 1. Akú službu má SSK konať fraternalistickým organizáciám? Cieľ: Ak má slovo u fraternalistov, vtedy je Sdruženie silné. Predsedom tohto výboru bol O. František Beeda z Wilkes-Barre, Pa. 2. Poslanie SSK na pastoračnom poli za spolupráce kňazov, osád a Božieho ľudu. Predseda výboru O. Ján Spitkovský z Chicaga.

Prvý výbor navrhol konvencii, aby SSK neprichádzalo na konvenciu organizácií len pozdraviť delegátov, ale aby tam malo svoj stánok, ktorý by zoznámil delegátov s programom a prácou Sdruženia a so Slovenským ústavom sv. Cyrila a Metoda.

2. výbor vyplynul z vlnaňšej konferencie slovenských kňazov u slovenských jezuitov. Rozličné skupiny slovenských katolíkov majú svoje problémy a tým treba venovať náležitú pozornosť. Napríklad máme starších bratov a sestry, nuž nevynechať ich, keď potrebujú pomoc. Slováci ešte stále uznávajú svojich kňazov za vodcov a tak SSK chce pritiahnúť do svojich radov čo najviac kňazov.

Na konvencii sa nestali veľké osobné zmeny, lebo takrečeno celý doterajší úrad delegátov znoval zvolili. Stala sa však veľká zmena v štruktúre výkonného výboru SSK. Automaticky sú v ňom všetci hlavní úradníci SSK, predsedovia a predsedkyne šiestich fraternalistických organizácií a šiesti členovia volení konvenciou Sdruženia. (Tu sa žiada pripomenúť starú smernicu a zásada Sdruženia: Žiaden hlavný úradník alebo člen výkonného výboru nemá platené cestovné výlohy na zasadnutia a konvencie.)

Z ďalších uzáverov konvencie treba spomenúť ešte toto:

Úradný názov SSK dosiaľ bol Sdruženie Slovenských Katolíkov v Amerike. Odteraz «v Amerike» sa vynechá.

Všeobecne prevláda mienka, aby sa venovala náležitá pozornosť mladým. Za tým cieľom Daniel Tanzone prevzal na seba úlohu zorganizovať mladých v rámci SSK. Mladý bol aj hlavný rečník na bankete: Profesor Dr. Michal Novák, ktorý časovou rečou upútal pozornosť prítomných. S mladými sa prebrali na konvencii aj zásadné otázky, ktoré sa týkajú novej liturgie.

Duchovný SSK spolupracuje s duchovnými slovenskými fraternalistických organizácií. Z tejto spolupráce vznikli štyri slovenské omšové texty na rozličné príležitosti.

Konvencia venovala pozornosť tohtoročnej púti do Ríma a na iné posvätné miesta. Púť je nao-

zaj tým, čím má byť: jej účastníci sa budú modliť, odprosovať na posvätných miestach vo Fatime, v Lurdoch a v Ríme.

SSK bude i ďalej podporovať Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, spolupráca s ktorým prináša bohaté ovocie.

Ako spomenul Otec Adamec, znova zvolený predseda SSK: Poslaním Sdruženia Slovenských Katolíkov je slúžiť Bohu, Cirkvi, slovenskému národu a americkým Slovákom zvlášť.

O. Adamec je plný nádeje, že plány pittsburskej konvencie SSK sa uvedú do života a že do služby celku SSK pritiahne i ďalších pracovníkov.

MISIONÁR V ZÁPADNOM PAKISTANE

Je to Brat A.F. Mankovecký z rehole školských bratov de La Salle. Narodil sa v Choči pri Zlatých Moravciach 2.9.1917. Školskí bratia z Bojne pri Topolčanoch ho poslali ako študenta do Belgicka a Francúzska, kde sa naučil dobre francúzsky a na britskej univerzite v Cambridge zasa anglicky a dosiahol profesorský titul BA.

Ako misionár účinkoval na Ceylone a Pakistane v miliónovom meste Lyallpur, kde vystaval chlapčenskú strednú školu, na ktorej je 1125 žiakov, z čoho je iba 117 kresťanov. Tu sa vyučuje po anglicky. Okrem tejto strednej školy brat Mankovecký vedie ako inšpektor ešte tri iné školy, kde sa vyučuje v domorodej reči urdu; sú bezplatné a majú vyše 300 žiakov, všetko kresťanov. Týmto sa musí postarať o učiteľov, knihy a často i šatstvo a stravu.

V mimoškolskej práci sa venuje tým najchudobnejším vrstvám obyvateľstva, Klubu katolíckej mládeže, organizuje duchovné cvičenia, konferencie a športové stretnutia, všetko za pomoci svojich učiteľov.

Pravda, starší misionári z práce pomaly vystávajú, preto sa všetci vrúcne modlia za nové povolania a za dobrodincov.

La Salle High School
Lyallpur, West Pakistan

Brat A. F. Mankovecký z rehole školských bratov so zborom učiteľov na La Salle High School, Lyallpur, Pakistan.

PROGRAM GENERÁLNEHO ZHROMAŽDENIA SVETOVÉHO KONGRESU SLOVÁKOV V RÍME 18. - 22. JÚNA 1975

18. júna 1975:

11.00 - 13.00 hod.:

Audiencia u svätého Otca v bazilike sv. Petra.

16.00 - 18.00 hod.:

Tlačová konferencia, Hotel Cavalieri Hilton - Gold room.

17.00 hod.:

Spomienková slávnosť na sv. Cyrila v bazilike sv. Klementa.

19.00 hod.:

Zasadnutie Predsedníctva SKS.

19. júna 1975:

9.00 - 12.30 hod.:

Prvá časť generálneho zhromaždenia SKS:

Otvorenie. Modlitba.

Prejav a správa predsedu SKS.

Voľba výborov: verifikačný, nominálny, rezolučný, stanov.

Správa generálneho tajomníka a diskusia k správe.

Správy podpredsedov.

Správa predsedu finančného odboru a predsedu dozorného výboru.

Správa verifikačnej komisie.

Pozdravy hostí zo Spojených štátov, Austrálie a Argentíny.

14.00 hod.:

Slávnostné otvorenie konferencie o slovenskej kultúre.

14.30 - 18.00 hod.:

Prednášky:

Dr. Cincik: *Vzťahy rímsko-talianskej a slovenskej civilizácie.*

Prof. Pelikán: *Význam kresťanstva v slovenských dejinách.*

Prof. Lacko: *Slovensko v období Veľkej Moravy vo svetle nového výskumu.*

Msgr. Tomko (Rev. Tóth, Prof. Falťán): *Vývoj cirkevnej organizácie na Slovensku a význam cirkvi pre kultúrny život Slovákov.*

20.00 - 1.00 hod.:

Spoločenský večer s tancom.

Hotel Cavalieri Hilton - vstupné \$ 3.00.

20. júna 1975:

9.00 - 12.30 hod.:

Konferencia o slovenskej kultúre.

Prednášky:

Dr. Grébert (Prof. Zúbek, Dr. Glejduša): *Kultúrny vývoj Slovákov v Uhorsku.*

Prof. Šedivá (Prof. Plešková): *Pohľad na vývoj hudby na Slovensku.*

Dr. Špetko (Dr. Bajcár): *Vývoj vedy na Slovensku.*

Dr. Kružliak (J. Mojto): *Slovenský kultúrny vývoj 1918-1974.*

Prof. Novák (Dr. Rydlo): *Kultúrna*

činnosť medzi Slovákmí v zahraničí.

14.00 - 18.00 hod.:

Druhá časť generálneho zhromaždenia SKS.

Otvorenie. Modlitba.

Správa verifikačného výboru.

Správy predsedov odborov.

Správa výboru pre stanovy.

Pozdravy hostí z Kanady a Európy.

20.00 - 23.00 hod.:

Koncert slovenských umelcov - vstupné \$ 4.50.

V programe vystúpi: Eva Plešková, Anna Poláková-Hadravová, Dr. T. Masariková, Darina Kohútová, Ján Skarba, Bohuš Hanák, Dr. J. Srámek, Peter Klema.

21. júna 1975:

9.00 - 12.30 hod.:

Tretia časť generálneho zhromaždenia:

Otvorenie. Modlitba.

Správa verifikačného výboru.

Správa o kultúrnej konferencii.

Správa výboru pre stanovy.

Správa rezolučného výboru.

Voľné návrhy.

14.00 - 16.00 hod.:

Záverečná časť generálneho zhromaždenia:

Otvorenie. Modlitba.

Správa verifikačného výboru.

Správa nominačného výboru a voľby.

Pozdrav novozvoleného predsedu. Zakľúčenie generálneho zhromaždenia.

19.00 hod.:

Recepcia (aperitív) pred banketom.

20.00 hod.:

Slávnostný banket - vstupné \$ 20.00, pár \$ 35.00.

22. júna 1975:

9.00 hod.:

Evanjelické služby Božie so spovedou.

10.30 hod.:

Slávnostné záverečné služby Božie vo východnom ohrade v bazilike Santa Maria Maggiore.

Registrácia účastníkov generálneho zhromaždenia:

(lobby Hotela Cavalieri Hilton; registračné \$ 5.00).

18. júna 1975: 15.00 - 17.00 hod.

19. júna 1975: 8.00 - 12.00 hod., 13.30 - 16.30 hod.

20. júna 1975: 8.00 - 12.00 hod., 13.30 - 16.30 hod.

21. júna 1975: 8.00 - 12.00 hod.

SVÄTÝ ROK

DOTERAZ NAJVÄČŠIA NÁRODNÁ PŮT

V dňoch 1.-3. mája sa pohybovalo po Ríme veľa juhoslovenských autobusov — bolo ich 270 — a na nich skupiny krojovaných pútnikov z Chorvátskej republiky. V tých dňoch si konali svoju národnú svätoročnú púť naši bratia Chorváti. Podľa vatikánskeho denníka *L'Osservatore Romano* pútnikov bolo 14 tisíc. Najviac ich prišlo z Chorvátska, no nechýbali ani Chorváti zo zahraničia. Z Nemecka ich prišlo 1000; v menšom počte boli zástupcovia z Rakúska, Francúzska, Kanady, USA a z Južnej Ameriky. Na čele púte bol chorvátsky kardinál Fraňo Šeper sídlia v Ríme, 18 biskupov a asi 300 kňazov. Na púti sa zúčastnili aj menšinové národné skupiny z Chorvátskej republiky a Svätý Otec ich výslovne spomenul. Boli to Maďari, Rusini, Slováci a Česi. Slovákov bolo 20 a viedol ich Otec Andrej Šipek.

Hlavný deň púte bol 3. mája. Všetci sa zišli na svätopeterskom

námestí, odkiaľ v procesii išli do baziliky, prechádzajúc cez Svätú bránu. V bazilike bola koncelebrovaná sv. omša na hlavnom oltári, nad hrobom svätého Petra. Liturgia bola po chorvátsky. Trvala skoro dve hodiny. Potom prišiel medzi pútnikov Svätý Otec. Pútnici ho privítali nadšeným spevom. Svätý Otec prehovorel po taliansky. Jeho prejav hneď prekladal do chorváčtiny rektor chorvátskeho kolégia mons. Đuro Kokša. Pavol VI. krátko pripomenul bohaté náboženské dejiny chorvátskeho národa, ktorý osvedčil vernosť Cirkvi a kresťanskej viere mnohými obetami. Pre súčasnosť kládol Svätý Otec chorvátskym veriacim na srdce výchovu mládeže v rodinách. Na rozlúčku ich povzbudil, aby boli hrdí na svoje kresťanské dedičstvo a aby si ho starostlivo chránili.

Popoludní toho istého dňa sa chorvátski pútnici zhromaždili v Hlavnej bazilike Panny Márie, vzácnnej pre všetkých Slovanov preto, že tu pápež Hadrián II. potvrdil staroslovenskú bohoslužbu. Pri d'akovnej pobožnosti kázal kardinál Fraňo Šeper. Pri tejto zvláštnej pobožnosti si prítomní v podobe predstavenia pobyť, smrť a pohreb svätého Cyrila v Ríme.

Subotická púť prišla do Ríma prv ako ostatní, preto mali spočiatku samostatný program. Druhého mája mali v bazilike svätého Pavla svätú omšu po chorvátsky a maďarsky. No subotický biskup Matija Zvekanovič prejavil pozornosť aj prítomným Slovákom a dal pokyn, aby sa evanjelium a niekoľko prosieb v modlitbe veriacich čítalo po slovensky.

Slovenskí pútnici pochádzajúci z Chorvátskej republiky navštívili aj Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda.

MALE PŮTE Z ĎALEKA

Austrália. Z mesta Perth prišlo do Ríma 70 pútnikov na čele so svojim biskupom. Cestou sa zastavili vo Svätej zemi.

Sudan. Pod vedením biskupa z Tombouru a troch kňazov prišla do Ríma prvá púť z mladej sudánskej cirkvi. Len 6. apríla toho roku im zriadili cirkevnú provinciu. Pútnikov bolo 50.

Japonsko. Začiatkom mája prišlo 55 pútnikov z Tokya; siedmi z nich prijali v Ríme sviatosť birmovania z rúk kardinála Marellu.

14. mája prijal Svätý Otec na audiencii druhú skupinu z Japonska, ktorú sprevádzal slovenský salezián O. Jozef Heriban, ktorý pracuje dlhšie roky v Japonsku ako misionár.

Filipíny. 14. mája pozdravil Svätý Otec 200 pútnikov z Filipín, ktorí prišli sprevádzaní dvomi biskupmi.

ERATSTVO BIELYCH A ČIERNYCH

Traja biskupi (z Naburu, Eldoret a Nyeri) priviedli do Ríma národnú púť z africkej Kene. Pútnikov bolo vyše 200. 9. mája ich prijal Svätý Otec a prehovorel k nim po anglicky. Jeho slová hneď prekladal do kenskej reči biskup z Eldoret. Pútnici priniesli so sebou národnú zástavu. Svätý Otec im na ňu pripál pamätnú medailu Svätého roku.

V sobotu 10. mája traja čierni biskupi z Kene vysluhovali sviatosť birmovania šesťdesiatim deťom z rímskej farnosti sv. Gregora Barbarigu. Kostol tejto farnosti je totiž pridelený ako kardinálsky titul nairobskému arcibiskupovi M. Otungovi, ktorý priviede do Ríma inú púť v októbri. Aby sa mohla táto púť čiernych bratov uskutočniť, prispeli farníci rímskej farnosti sv. Gregora a augsburskí katolíci z Nemecka.

BELGICKÁ KRAĽOVSKÁ DVOJICA

Na svätodušnú nedeľu bol medzi pútnikmi vo svätopeterskej bazilike belgický kráľ Balduin aj s manželkou Fabiolou. Je o nich známe, že žijú príkladným kresťanským životom. Vykonali si trojdňovú svätoročnú púť. 17. mája ich prijal Svätý Otec.

MANŽELSKÁ DVOJICA Z ANGLICKA

Pán Godfrey H. Grima s manželkou si vykonal naozaj originálnu, svätoročnú púť do Ríma. Vydali sa na cestu 13. decembra 1974 z anglického Lincolnshire a do Ríma prišli 1. februára 1975,

prekonajú pešky 1600 kilometrov. Teda priemerne 32 km denne. Išli ako chudobní pútníci. Mnohokrát museli odmietnuť ponúkanú láskavosť automobilistov, ktorí ich chceli odvieť na kus cesty. V duchu viery a pokánia sa rozhodli vykonať celú cestu pešo.

RODINA PÚTNÍKOV RASTIE

Počet pútníkov stále pribýva. Stretnutia so Svätým Otcem, ktoré bývali každú stredu o 11. hodine v novej audienčnej sieni, si žiadali nové riešenie. Konali sa audiencie o 11. o 12. a o 13. hodine v audienčnej sieni, vo svätopeterskej bazilike a na Damazovom nádvorí podľa rôznych rečových skupín. Schádzavalo sa na audiencie od 30 do 50 tisíc ľudí. 1. mája a 21. mája sa konala audiencia na svätopeterskom námestí. Toto bude azda najvyhovujúcejšie riešenie pre letné mesiace, ktoré privedú do Ríma mnohých pútníkov.

SVÄTÝ ROK A EKUMENIZMUS

Okrem menších skupín veriacich protestantov zo Švédska a Dánska, ktorých bolo vidieť v Ríme, zaujímavá bola púť štyridsiatich dekanov episkopálnej cirkvi z Kanady a Spojených štátov. Táto historická udalosť sa stala 27. apríla. Nezvyčajní hostia si vykonali spoločnú liturgickú pobožnosť v starobyľom kostolíku svätého Štefana, ktorý sa nachádza vo Vatikánskom štáte, potom sa zúčastnili na audiencii u Svätého Otca a na ekumenickej pobožnosti v bazilike svätého Pavla. Z Ríma odcestovali do Assisi k hrobu svätého Františka.

Pred odchodom do Assisi dekan washingtonskej episkopálnej katedrály poskytol vatikánskemu rozhlasu vyhlásenie, v ktorom povedal, že poprední činitelia episkopálnej cirkvi v Spojených štátoch sa modlia, aby čím skôr svitol deň vytúženého zmierenia. Na to je však potrebné pripraviť aj široké masy veriacich.

V PROSPECH PÚTNÍKOV

Na základe doterajších skúseností sa konajú rôzne podujatia, aby sa vyšlo v ústrety pútnikom, žeby mali z púte čím väčší du-

chovný osah. Vymenujeme v krátkosti tieto podujatia.

MIESTO PRE MODLITBU A UZOBRANIE. Na želanie Svätého Otca boli zriadené nad katakombami svätého Kalixta 4 veľké stany (dva pre 300 osôb a dva pre 150 osôb), v ktorých sa môžu jednotlivé skupiny pútníkov zhromaždiť, aby sa modlili a rozjímali na mieste, pripomínajúcom hrdinské časy prvotnej Cirkvi. Pripravili 3 kaplnky pre slávenie liturgie a jedno veľké zhromaždisko, v ktorom sa môže naraz stretnúť do 10 000 osôb. Prví ho využili kongresisti katolíckeho tureckého hnutia. — V každom stane sa môžu vystriedať denne štyri skupiny. Treba sa vopred prihlásiť.

SLUŽBA ZMIERENIA. V pravom kridle svätopeterskej baziliky pri hlavnom oltári umiestnili 14 nových spovední, v ktorých môžu kňazi rôznych rečí spovedať svojich pútníkov. Zostávajú okrem toho k dispozícii doterajšie spovednice v ľavom kridle baziliky, kde sú stále k dispozícii spovedníci v talianskej, anglickej, chorvátskej, portugalskej, slovinskej, nemeckej, maďarskej a španielskej reči. V hlavnej bazilike Panny Márie (Santa Maria Maggiore) sa dokonca

možno spovedať v esperante. Úradným spovedníkom vo svätopeterskej bazilike sa dalo k dispozícii ďalších 50 reholných kňazov, ktorí podľa potreby budú vypomáhať.

DOBROVOLNÍ SPRIEVODCOVIA. Pre pútníkov, ktorí nie sú začlenení do organizovaných skupín, je k dispozícii stovka dobrovolných sprievodcov, ktorí pomôžu jednotlivým pútnikom vykonať si svätoročné pobožnosti a ukážu im pamättnosti vatikánskej baziliky. Tito dobrovolníci majú na ramene žltú pásku s nápisom «Jubilaeum». Podobnú službu mienia zorganizovať aj pri ostatných troch bazilikách. Služba je bezplatná.

PRE NEKATOLÍKOV sa organizuje každé ráno okrem štvrtku prehliadka pamättností antického Ríma i kresťanských svätých miest.

INFORMAČNÁ SLUŽBA. Vatikánsky rozhlas vysiela denne dve polhodinky, ktoré obsahujú správy z celého sveta — takže pútníci z rôznych krajín nestratia kontakt s vlastnou — a užitočné správy a pripomienky súvisiace so slávením Svätého roku. Vysielanie je každý deň o 8. hodine ráno a o 13. hodine popoludní.

PLÁNOVANÉ STRETNUTIA

Upozorňujeme na stretnutia mládeže a strednej generácie, plánované tohto roku:

Pre najmladších (7-13 rokov):

- I. stretnutie — tábor pri mori: od 13. do 27. júla.
- II. stretnutie — tábor pri mori: od 27. júla do 10. augusta.

Pre strednú vekovú skupinu mladých (13-16 rokov):

Dva letné tábory pri mori v tom istom čase ako pre najmladších.

Pre staršiu mládež (17-25 rokov):

Letný pobyt kultúrno — rekreačný s púťou do Ríma (Benátky-Ravenna-Rím): od 22. júla do 10. augusta.

Medzinárodná púť mládeže v rámci Svätého roku: Rím 22.-26. augusta.

III. študijno-pracovné a spoločenské stretnutie príslušníkov strednej generácie:

Dortmund (Nemecká Spolková republika) 24.-26. októbra.

Prihlášky u slovenských misionárov v jednotlivých krajinách.

SVÄTÝ SVÄTÉHO ROKU

César de Bus

(3.2.1544-15.4.1607)

Na Svätý rok 1575 nastalo obrátenie rytiera Cézara de Bus, ktoré svojho času pôsobilo vo Francúzsku ako bomba. Jeho proces blahorečenia sa začal už za pápeža Pavla V. v roku 1611, ale v pohnutých časoch bol viackrát prerušený a ukončil sa až za Pavla VI., ktorý ho 27. apríla 1975 vyhlásil za blahoslaveného.

Súčasník píše o Cézarovi de Bus: «Bol najdokonalejším rytierom avignonského kraja.» Bol vzdelaný, známy na francúzskom kráľovskom dvore a jeho básne a piesne sa recitovali a spievali v šľachtických kruhoch. Pochádzal z dobrej kresťanskej rodiny siedmy z trinástich detí, ale neodolal zvodom svojej doby, najmä po smrti svojho otca a matky. Pre svoju duchaplnosť, rytierskosť a mužnú krásu bol vítaný na každom plese, oslavovaný priateľmi a dvornými dámami. Oddal sa zábavám a playboyskému životu.

Boh mu však poslal dvoch dobrých priateľov, ľudí prostých, ale bohumilých, Antoniettu, ktorá posluhovala v ich rodine a starala sa oň, keď sa vrátil ťažko chorý z vojny, a kostolníka Alojza. Títo dobrí ľudia urobili akési sprisahanie: modlili sa zaň a obetovali všetky trápenia svojho ťažkého života. Keď sa zotavoval zo svojej choroby, prosili ho, aby im čítal životopisy svätých, lebo oni čítať nevedeli. A Boh klopal aj ináč na jeho srdce. Jeho šľachtetný rytiersky duch neodolal nadišlo Božskej lásky a toľkej oddanosti i naliehaniu dvoch verných duší. Zábavky sa mu pomaly začali priecť, stiahol z obehu svoje frivolné básne a spevy a spálil ich. Odpásal si meč, obliekol prosté rúcho a vzdal sa všetkých dô-

Z návštevy
v Danville
u Sestier
sv. Cyrila
a Metoda
(od ľava):
S. Martina,
Matka Valéria,
msgr.
Hrušovský,
S. Tarzia.

chodkov i majetkov, ktoré rozdal chudobným. U známeho jezuitu v Avignone si vykonal veľké duchovné cvičenia a 32 ročný vstúpil do seminára.

Hneď po vysviacke ako samozrejmu vec ponúkli mu kánonictvo a službu pri katedrále. Ale u neho to netrvalo dlho. Vidiac nevedomosť ľudu vo veciach viery, dal sa ich vyučovať katechizmus a zostavil aj písomne tri kurzy kresťanskej náuky, nízky, stredný a vyšší. Vzdal sa aj kononictva. Znami kývali hlavami a povrávali si: «Ten César sa už druhýkrát zbláznil.» Ale on nato odpovedal priateľovi: «Radšej budem kázať Krista v chalupách a špinavých dierach, ako kázať seba samého v katedrálach.» A inému napísal: «Ďakujem Vám za radu, aby som si počínal múdrejšie, ale som presvedčený, že múdrosť a veda by ma zahubili. Avšak láska — len láska ma spasí.»

Chodil ulicami rodného mesta Cavaillonu so zvoncom v ruke a hŕba detí za ním: «Pod'te deti moje... naučím vás dobre žiť a dobre zomierať...» Viedol ich do kostola, kde im prostými slovami, príkladmi a rozhovormi vykladal otázky viery. Spolubratia kňazi mu vyčítali, že má zachovať väčšiu dôstojnosť pri výklade Božieho slova, ale on nedbal. Keď vyšli deti z kostola, vonku ich učil pesničky, ktoré sám zbláznil na katechizmové námety. Skladal pre ne aj divadlá, ktoré s nimi

prednášal pod holým nebom. Všetko na námety katechizmu. A nakoniec nezabudol každému dať malý darček, medailu alebo ruženec s priliehavým milým slovom.

Pomaly sa aj múdri ľudia prestali smiať, ba zastavovali sa a počúvali pozorne. Zakrátko má skupinu obdivovateľov, ktorí sa chcú združiť do spoločnosti Otcov kresťanskej výučby (r. 1592) a neskôr sa k nim pripojila aj kongregácia sestier.

Kňazi jeho spoločnosti vyučujú spôsobom svojho zakladateľa: dialógom, spevom, poéziou, prózou, divadlom vo školách, po domoch, v kostoloch a na námestiach.

Ešte len dva roky sa počína rozbiehať nová spoločnosť, a Boh jej zakladateľa navštevuje veľmi ťažkým krížom: Zastihne ho úplná slepota, za ktorou nasledujú iné veľmi ťažké neduhy, ale on všetko znáša trpezlivo, s úsmevom, plných 13 rokov.

Zomrel 15. apríla 1607 včas ráno na Veľkonočnú nedeľu, ako predpovedal. Jeho telo preniesli v roku 1836 do Ríma, aby ho uchránili pred zneuctením od revolucionárov. Tu spočíva doteraz v kostole jeho spoločnosti Santa Maria in Monticelli.

Zrnko zasiat rytierom z Cavaillonu ešte aj dnes prináša ovocie. Jeho duchovní synovia a dcéry pracujú skromne a obetavo v piatich krajinách: vo Francúzsku, Taliansku, Švajčiarsku, Španielsku a Brazílii.

acm

Z KRONIKY MALÉHO SEMINÁRA

- Sme ešte v druhej polovici apríla. Navštívilo nás niekoľko misionárov. Z Ďalekého východu Otec Jozef Figura a o pár dní po ňom Otec Ľudovít Suchán, ktorí vždy kvôli nám načrú do bohatých zásob svojich skúseností. Z Indie je medzi nami Brat Michal Čahoj.
- Aj z Rodézie sme mali návštevu, a nie hocijakú. Bol to biskup, ktorého meno kronikárovi uniklo. Dorozumeli sme sa po taliansky. Na všeličo sa hodia cudzie reči, ale najmä na dorozumievanie. Dozvedeli sme sa, že Afrika je skutočne zemou záhad teda «čiernym» kontinentom.
- So športovými podnikmi vás trápiť nebudeme. No spomenieme aspoň jeden zápas z talianskymi študentmi, ktorý sme prehrali. A iba preto ho spomíname, aby si nikto nemyslel, že sa vieme len chváliť. V odvetnom stretnutí sme sa na nich vyvršili trojnásobne. Bolo to 25. apríla.
- Poslednú nedeľu v mesiaci zachcelo sa nám do výšok a väčšina z nás sa bybrala na kupolu svätopeterskej baziliky. Rozhľad bol rozkošný tak po vnútri baziliky ako aj po vonkajšom okolí. Z vyšších polôh všetko je krajšie.
- Predvečer prvého mája sme vstúpili do mariánskeho mesiaca. Májové pobožnosti si niekedy vykonáme v prírode, no začali sme pred oltárom, kde nám Otec direktor Pauliny povedal primeranú exhortu. Zaspievali sme litánie a prijali sme sviatosťné požehnanie.
- Prvý máj strávili sme v prírode, v Božej prírode. Pochodové cvičenie viedol náš asistent Janko Silaj, ale pridal sa k nám aj Otec Lojzko Ondrejka, mladistvý skautský duch, ktorý vie nielen uzly robiť, ale aj stopovať v prírode a odhaľovať jej krásy.
- Nasledujúceho dňa (2. mája) zhrnulo sa okolo nás veľa udalostí. Dnes je výročie toho, čo sa naše učilište ubytovalo pod strechou tohto Ústavu. Je prvý piatok a my si uctievať Srdce Ježišovo aj mesačnou duchovnou obnovou, ktorá sa zakľúči večernou omšou. Ale...
- Čo treba najhrubšie podčiarknuť, je návšteva Slovákov z Juhoslávie, ktorí sa zúčastnili s Chorvátmi na národnej svätoročnej púti. Skupinu viedol slovenský duchovný a bolí medzi nimi aj naši príbuzní.
- Len si pomyslite! Bolo ich 250 autobusov! V Ríme sa cítila a obdivovala ich prítomnosť. A to nie je jediná púť z Juhoslávie počas tohto Svätého roku. Akí nadšení sa vrátili domov, aby pracovali na spoločnom dobre svojho ľudu!
- V sobotu (3. mája) mali spoločnú bohoslužbu v chráme svätého Petra, nuž pridali sme sa k nim, ako nám diktovala kresťanská spolupatričnosť. Popoludní sme vychutnávali ich program v bazilike Panny Márie Snežnej. Pre také niečo je hodno obetovať päť hodín školy. To je vari najľahšia obeta.
- Predvečer Nanebovstúpenia (7. mája) vrátil sa nám Otec rektor msgr. Hrušovský a po večerných modlitbách nám odovzdal pozdravy od našich krajanov a dobrodincov z USA. Poinformoval nás o slovenskom živote v Novom svete, kde žije veľká skupina nášho národa. Skupina, ktorá nesmierne prispela k hmotnému povzneseniu Starého kraja.

• Druhá májová nedeľa (11. mája) je zasvätená komunikačným prostriedkom. Kresťan si musí uvedomiť, že tieto prostriedky majú slúžiť (predovšetkým!!!) dobru, pravde, láske, BOHU! My sme si to pripomenuli aj pri bohoslužbách aj pri večernej akadémii.

• Táto mala tiež viacero motívov. Okrem spomenutého bol tu aj motív povolání, a aby sme boli jasnejší, duchovných povolání. Viacero bodov malo túto inšpiráciu. Vynikal dialóg, ktorý predviedli Janko Molnár a Štefko Turanský. Sprievod so svetelnými obrazmi, plnými efektu, pripravil Otec Pauliny.

• Skolský rok sa nám chýli ku koncu. Naši vyučujúci na nás doliehajú, vyžadujú, prehánajú, priam prehánajú. Chcú, aby sme si mali od čoho odpočívať cez prázdniny. Modlite sa za nás, aj za nich! Et haec meminisse iuvabit — raz nás bude tešiť, keď si budeme aj na toto spomínať.

• A napokon prosíme čitateľov našej kroniky, aby sa nebáli nám dať vedieť, čo by ich ešte zaujímalo z nášho života, z jeho zákulisia. A povieme vám všetko, čo nemôže nikomu poškodiť. Napíšte na kronikára, ktorý sa v tých veciach špára!

Hans Oersted (1777-1851)

Fyzik, pôvodca náuky o elektromagnetizme.

«Každé dôkladné skúmanie prírody vedie k poznaniu Boha a poučuje nás, že v porovnaní s Bohom nie sme ničím, ale Boh nás robí niečím.»

Karl Friedrich Gauss (1777-1855)

Matematik, fyzik a astronóm.

«Keď uderí naša posledná hodina, našou nevýslovnou radosťou bude vidieť toho, ktorého sme mohli vo svojej tvorivej práci iba tušiť.»

Walter Nernst (1864-1941)

Fyzik a chemik, nositeľ Nobelovej ceny za rok 1920.

«Fyzické skúmanie, to je hľadanie Boha za jeho stvoriteľskou činnosťou.»

ZO ŽIVOTA CIRKVI

ZOMREL KARDINÁL JÓZSEF MINDSZENTY

Zomrel vo Viedni 6. mája 1975 v 83. roku života. Narodil sa 29. marca 1892 v Csehimindszent v Maďarsku. Za kňaza bol vysvätený 12. júna 1915 a biskupom sa stal 3. marca 1944. Pius XII. ho vymenoval za kardinála 18. februára 1946. Ako ostrihomský arcibiskup bol kardinál Mindszenty maďarským prímasom.

Pre nekompromisný postoj kňaza a pastiera bol väznený počas nacistickej okupácie. Po vojne v roku 1949 maďarský komunistický súd ho odsúdil na doživotný žalár. V revolučných októbrových dňoch r. 1956 bol oslobodený z väzenia, ale po potlačení povstania našiel útluk na Americkom vyslanectve v Budapešti. Tu zostal do septembra 1971, keď na žiadosť Pavla VI. zanechal rodnú vlasť a odobral sa do Ríma. Koncom októbra 1971 sa trvale usadil vo Viedni.

Pohreb kardinála Mindszentyho sa konal 10. mája v dome sv. Stefana vo Viedni, kde zádušnú sv. omšu slúžil viedeňsky kardinál König. Telesné pozostatky zosnulého boli uložené 15. mája v rakúskej svätyni Mariazelli, kde často putujú aj maďarskí katolíci.

ATENAGOROV NASTUPCA PAVLOVI VI.

Carihradský patriarcha Dimitrios poslal Pavlovi VI. posolstvo na Veľkú noc. Ako vieme, naši oddelení východní bratia nemajú s nami spoločný liturgický kalendár. Toho roku slávili Veľkú noc až 4. mája, no Dimitrios chce sa svojimi veľkonočnými žičeniami zapojiť do slávania Veľkej noci podľa nášho kalendára. «Veď — ako hovorí v liste — vzkriesený Kristus je len jeden jediný a On je naším spoločným Pánom». Potom vyslovuje želania, aby raz všetci kresťania slávili Veľkú noc v ten istý deň. Napokon žičí jas Vzkriesenia a veľkonočnú radosť Pavlovi VI. a presvätej rímskokatolíckej Cirkvi, rozšírenej po celom svete a všetkým jej členom, svojim bratom ».

ČASOPIS PRE REHOLE

Kongregácia pre rehole a sekulárne inštitúty začala vydávať nový časopis, nazvaný «*Informationes*», čiže informácie. V úvodníku prvého čísla prefekt Kongregácie kardinál Tabera Araoz prízvukuje, že časopis patrí medzi nové podujatia Kongregácie na napomáhanie rehoľného a vôbec Bohu zasväteného života. Časopis bude pravidelne uverejňovať slová Svätého otca rehoľníkom, ďalej dokumenty a dekréty Kongregácie, ako aj smernice, komentáre a štúdie. Časopis venuje pozornosť aj dôležitým udalostiam zo života Kongregácie a rehoľných spoločností a príležitostne bude prinášať príklady žitého Evanjelia v dnešnom svete.

GENERALNA KAPITULA SALEZIANOK

17. apríla sa začala v Ríme 16. Generálna kapitula Deér Panny Márie Pomocnice, t.j. saleziánok sv. Jána Boska. Na zasadaniach sa zúčastňujú provinciálne predstavené a delegátky zo 65 provincií, ktoré má rehoľná spoločnosť v 57 krajinách. Z Poľska sú prítomné štyri sestry, zastupujúce 308 poľských saleziánok. - Predmetom kapitulných rokovaní je formácia rehoľných sestier a konečné schválenie rehoľných konštitúcií, ktoré vypracovala osobitná kapitula roku 1969, a ktoré sa mali v posledných rokoch overiť v praxi.

Kongregáciu Deér Panny Márie Pomocnice založili roku 1872 sv. Ján Bosko a sv. Mária Mazzarello. Jej hlavnou úlohou je výchova mládeže a práca v misiách. Toho času pôsobí na celom svete vyše 18.000 sestier-saleziánok, z ktorých 7.000 pracuje v misiách a v rozvojových krajinách.

Salezianske rehoľné sestry pôsobili pred násilným zrušením kláštorov aj na Slovensku. Roku 1941 založili prvý dom v Trnave a neskôr v Nitre a Dolnom Kubíne.

NEDEĽA KOMUNIKAČNÝCH PROSTRIEDKOV

Nedeľa 11. mája bola dňom spoločenských komunikačných prostriedkov v katolíckom svete, čiže tlače, divadla, rozhlasu a televízie. Vo vatikánskej bazilike svätého Petra pápež Pavol VI. dopoludnia slúžil svätú omšu pre predstaviteľov a pracovníkov spoločenských komunikácií. Na slávnostnej bohoslužbe boli medzi inými predstavitelia Katolíckej medzinárodnej tlačovej únie, ďalej Medzinárodnej katolíckej únie pre rozhlas a televíziu — UNDA, Medzinárodnej katolíckej organizácie pre film a Medzinárodného hnutia katolíckych intelektuálov — Pax Romana. Okrem toho boli prítomní zástupcovia katolíckych organizácií pre komunikačné prostriedky zo Severnej Ameriky a z viacerých krajín západnej Európy.

V kázni pri svätej omši Svätý Otec vyzdvihol hodnotu a význam komunikačných prostriedkov, ale zároveň upozornil aj na veľkú zodpovednosť tých, čo pracujú na tomto poli. Ich hlavnými zásadami má byť čestnosť, bezúhonnosť a pravdivosť. Ak sa tieto zásady nedodržia, konzumenti komunikačných prostriedkov, to znamená čitatelia a poslucháči, majú odmietat' zlú tlač, zlé filmy, divadlá alebo rozhlasové, či televízne programy. A naopak, majú sa zaujímať o dobrú tlač a programy a majú ich všetkými možnými spôsobmi podporovať.

POL MILIÓNA PUTNIKOV V ČENSTOCHOVEJ

Na sviatok Panny Márie Kráľovnej Poľska 3. mája hlavné oslavy sa konali v Čenstochovej. Koncelebrovanú sv. omšu viedol krakovský kardinál Wojtyła a kázal poľský prímás kardinál Wyszyński. Pútnikov zo všetkých strán Poľska odhadujú na 500.000.

EKUMENICKÉ STRETNUTIE ŽURNALISTOV

Koncom apríla sa uskutočnilo v západonemeckom meste Lingen-Holthausen stretnutie katolíckych a protestantských žurnalistov. Je to už 20. stretnutie tohto druhu a konalo sa v znamení témy «*Spoločenstvo a veriaci*».

BISKUP BEZ PRACOVNEHO POVOLENIA «ČIERNY, BUDES TAKÝTO MALÍČKÝ!»

Táto fotka, tajne zachytená cez plot, je otri-
ajúci dôkaz. Robotník na fotke je biskup a člen
jezuitskej rehole. Od začiatku roka 1975 má bis-
kup Jozef Korec zákaz duchovnej práce. Bol mu
vzatý štátny súhlas na vykonávanie kňazskej
práce.

Biskup Korec je ďalším dôkazom o prenasle-
dovaní Cirkvi v ČSSR.

Predtým bol biskup Korec viac rokov vo väzení.
Po prepustení z väzenia bol ťažko chorý na pľúca
a musel sa dlhý čas liečiť na tuberkulóznom od-
delení nemocnice v Biskupiciach.

V posledných rokoch účinkoval zo štátnym
súhlasom ako duchovný malej skupiny sestier,
ktoré ešte pracujú ako ošetrovatelky na Detskej
klinike v Bratislave.

Hneď po stiahnutí štátneho súhlasu pre prá-
cu ako kňaz musel si biskup Jozef Korec hľadať
civilné zamestnanie. Stal sa robotníkom vo firme
«Tatrachema» v oddelení pre luhové výrobky na
čistenie podlahy. Avšak v tejto práci nemohol ako
bývalý turbekulotik vydržať pre jedovaté výpary,
preto ho preložili do iného oddelenia.

Teraz teda pracuje ako robotník v skladiisku
továrne. Ale firma je ustavične kontrolovaná po-
liciou, či biskup skutočne pracuje ako robotník,
lebo správa má prísny rozkaz, že mu nesmie dať
inú, vhodnejšiu prácu.

Dokonca ani nacisti neboli vo svojej nenávisti
proti Cirkvi takí brutálni ako komunistická vláda
v ČSSR!

Doslova preložené z Neue Bildpost zo 4. mája
1975. Tento nemecký obrázkový týždenník vychá-
dza vo výše miliónovom náklade.

KEĎ ODSTRANIA KRÍŽ Z ČESKO-SLOVENSKEA...

Strahovský opát Metod Zavoral povedal o arci-
biskupovi Cyrilovi Slojanovi za prvej republiky:
«Stáli sme spolu v zasadacej sieni senátu a pozerali
sme sa na nový nástenný koberec s tkaným veľkým
znakom Česko-slovenskej republiky: český lev, mo-
ravská orlica, sliezka orlica, podkarpatský medveď
a slovenský dvojramenný kríž. Stojan sa chvíľu na
to všetko díval a nato podotkol: «Počujte, keď z
tej republiky odstránia kríž, zostanú tam sami
dravci.»

KREŠTANIA VO SVÄTEJ ZEMI

Nie je ich veľa. 78 tisíc alebo, ak pripočítame
aj tých, čo bývajú v Samárii a Gaze, 11 tisíc z
celkového počtu 3 milióny 200 tisíc obyvateľov.
Bolestné je, že nie sú jednotní. Anglikánov je
2000 a majú arcibiskupa. Protestanti sú rozdelení
do 15 rôznych konfesií. Pravoslávni sa delia na
sedem skupín podľa rôznych obradov. (Tieto
obradu sú: arménsky, koptský, etiópsky, grécky,
rumunský, ruský, sýrsky.)

Katolíci sa delia podľa rôznych obradov na
sedem skupín: armenskú, chaldejskú, koptskú, la-
tinskú, maronitskú, melchitskú a sýrsku. Najpo-
četnejšia katolícka skupina je melchitského obra-
du a má 27 tisíc veriacich. Veriacich latinského

obradu je 18 tisíc a majú 13 mužských a 18 žen-
ských rehól'. Arméni, ktorých je len 2500 majú
9 biskupov a 1 patriarchu.

Naozaj, veľmi pestrá mozaika. V zemi Krista
Pána, ktorý tak veľmi odporúčal jednotu. Pod
vplyvom pokoncilového ekumenického hnutia roz-
drobené skupinky hľadajú jednotu. Anglikáni a
protestanti majú zjednocujúce hnutie Rainbow -
Duha. Otcovia dominikáni vedú Izaiášov dom, v
ktorom sa snažia o dialóg medzi kresťanmi a
židmi. Aj my sa môžeme k tomuto úsiliu pridať
svojou modlitbou.

PAPEŽSKÁ AKADEMIA VIED ZASADALA

V prvej polovici apríla zasadala vo Vatikáne
Pápežská akadémia vied. Vyše tridsať popredných
vedeckých pracovníkov z rozličných častí sveta
študovalo používanie umelých membrán na čis-
tenie vody, aby sa stala pitnou a mohla sa pou-
žívať v domácnostiach a v priemysle.

O výsledky týchto štúdií sa zaujímajú hospo-
dári a vládni činitelia na celom svete, pretože
majú nemalý praktický význam pre priemyselné
oblasti ako aj pre krajiny Tretieho sveta a pre
kraje trpiace suchom.

Predsedom Pápežskej akadémie vied, ktorá má
laik — brazílsky univerzitný profesor Karol Cha-
gas, ktorý má katedru biochémie na univerzite
v Rio de Janeiro.

V sobotu 19. apríla prijal Pavol VI. všetkých
akademikov na zvláštnu audienciu, pri ktorej
odovzdal mladému anglickému vedcovi Štefanovi
Hawkingovi vyznamenanie — «Medailu Pia XI.»

SEMINARE V ORIENTÁLNO M DUCHU

Zástupcovia kňazských seminárov východnej
Ázie zverejnili spis, v ktorom žiadajú, aby sa vo vý-
chove budúcich kňazov dalo viac miesta duchov-
nosti Dalekého východu. Preto žiadajú, aby bol
zriadený ústav pre budúcich špirituálov seminár-
nych, ktorý by ich pripravoval podľa duchovných
prúdov ich krajín, aby mohli inkarnovať Kristovu
zvest' do ázijskej mentality. Toto začlenenie by sa
mohlo uberať tradičnými cestami ich asketiky, kla-
sickej čínskej etiky, orientálnymi spôsobmi rozjí-
mania a najmä v Ázii bežným vzťahom učiteľa a
žiaka, ako kedysi v Palestíne.

MARIÁNSKY A CHARIZMATICKÝ KONGRES

V turističnom období sa konali v Ríme dva kongresy, vlastne tri: dvojitý mariologicko-mariánsky (12-7.5 a 17.-21.5) a Medzinárodný charizmatický kongres (16-19.5).

Všetky majú spoločné styčné body: *Mariologický* pojednával o mariánskej úcte v XII-XIV. storočí a *mariánsky* mal ústrednú tému Svätý Duch a Mária. Kongresy sa konali pod egidou kardinála Léona Jozefa Suenensa, bruselského arcibiskupa.

Na mariologickej časti zúčastnilo sa 150 odborníkov zo všetkých krajov sveta na čele so známym mariológom, Chorvátom P. Baličom OFM, zakladateľom Pápežskej mariánskej akadémie, ktorý je aj hlavným organizátorom Kongresu. Boli zadelení do šiestich rečových skupín. Okrem toho sa popoludní konali plénarne schôdze. Vytvorila sa aj ekumenická diskusná skupina, zložená z piatich katolíckych a piatich nekatolíckych teológov. Táto skupina rokovala o téme Máriina prostredníka úloha.

Na ukončenie mariologickej časti a začiatok mariánskej prišiel aj pápež Pavol VI. do veľkej auly Antoniana a ku zhromaždeným prehovoril medzi iným: « Krista sme prijali od Márie. Preto, ak chceme byť pravými kresťanmi, musíme

priznať základný životný vzťah, ktorý spája Pannu Máriu s Ježišom a ktorý otvorí aj nám cestu k nemu. Nemôžeme odvrátiť svoje pohľady od tej, ktorá je tvorom najviac podobným Kristovi, je predobrazom Cirkvi a najosvedčenejším vzorom vo viere a láske. »

Ďalej podotkol, že v mariánskej úcte okrem « cesty pravdy » t.j. biblického, historického a teologického prístupu, jestvuje aj « cesta krásy »: Potrebujeme sa zadívať na Pannu Máriu, sústredene pozorovať jej nepoškvrnenú krásu. lebo naše oči sú veľmi často poškodené a akoby oslepené klamnými obrazmi krásy tohto sveta.

Pri tejto príležitosti Pavol VI. odovzdal P. Baličovi zlatú mariánsku medailu za zásluhy.

Medzinárodný charizmatický kongres sa konal nad Katakombami sv. Kalixa, kde je postavených päť stanov: Stan sv. Kalixa s 10.000 miestami a 4 menšie po 150-300 miest: sv. Cecílie, sv. Sebestiána, sv. Agnešky a sv. Sixta.

Na plenárkach stan sv. Kalixa býval zaplnený do posledného miesta a nakoľko bolo krásne počasie, účastníci sa zčasti rozložili, aj po príľahom poli a ceste do katakomb, takže prítomných treba počítať na 12-15.000 z 50 národov.

Okrem reči kardinála Suenensa a kardinála Wilebrandsa striedali sa čítania zo Svätého písma, referáty z rozličných krajín, meditácie o zmierení, všetko pretkávané charaktristickými piesňami hnutia, zväčša na témy Svätého písma, pričom prítomní vstávali a spievali s rukami zdvihnutými k nebu.

Významnejšie referáty boli z USA, z Kanady, najmä časti francúzskej, kde počítajú vyše 400 modlitbových skupín a skoro každá diecéza má povereného kňaza v hnutí. Najdojímavejšie boli správy z Indie, Írska, Belgicka, Francúzska, Austrálie, Brazílie a Mexika.

Dopoludnia 17.mája a popoludní 18. boli zasadania v menších stanoch na témy: obnova farnosti, sviatostná obnova, zasvätenie do života vo Svätom Duchu, život v rodine a obnova, skupiny (prítomných na 20) a hnutie, kresťanské spoločenstvo, rast v Duchu, kresťanská jednota, sociálna akcia, Sväté písmo; a vo veľkom stane « liečenie modlitbou ».

V nedeľu 18.mája dopoludnia sa zúčastnili na pápežskej sv. omši a v pondelok sa Kongres zakľúčil v chráme sv. Petra omšou kardinála Suenensa, s ktorým koncelebrovalo na 1000 kňazov, poväčšine aktívne zapojených do hnutia. Po sv. omši prišiel medzi nich Svätý Otec, otcovsky k nim prehovoril v štyroch rečiach a udelil im svoje apoštolské požehnanie. Preklad jeho anglickej reči prinášame.

SLOVO PAVLA VI.

K CHARIZMATICKÉMU HNUTIU

Svätý Otec Pavol VI. v pondelok 19. mája prišiel medzi účastníkov Kongresu charizmatickej obnovy, ktorí ho čakali po ich sv. omši v bazilike sv. Petra a prehovoril k nim po francúzsky, španielsky, anglicky a taliansky. Prinášame preklad jeho anglickej reči:

«Tešíme sa, že vás môžeme, drahí synovia a dcéry, pozdraviť s láskou Ježiša Krista a povedať vám v jeho mene slovo povzbudení a rady pre váš kresťanský život.

Zišli ste sa sem do Ríma v znamení Svätého roku. Vy sa usilujete v spojení s celou Cirkvou o obnovu — duchovnú obnovu, opravdivú obnovu, katolícku obnovu, obnovu Svätým Duchom. Tešíme sa, že vidíme znaky tejto obnovy: záľubu pre modlitbu, kontempláciu, oslavu Boha, pozornosť pre milosť Svätého Ducha a vytrvalejšie čítanie Svätého písma. Vieme tiež, že si prajete otvoriť svoje srdcia zmiereniu sa s Bohom a svojimi blíznymi.

Pre nás všetkých táto obnovu a zmierenie je ďalším rozvinutím milosti Božieho synovstva, milosti nášho sviatostného krstu, ktorým sme boli pokrstení «v Ježiša Krista» a «v jeho smrť», aby sme mohli žiť novým životom» (Rim 6,3 nasl.).

Nech vám je vždy veľmi dôležitou sviatosťou krstu a všetko, čo ona od vás požaduje. Sv. Pavol povedal veľmi jasne: «Musíme sa považovať za mŕtvych hriechu, ale živých Bohu v Ježišovi Kristovi» (verš 11). To je nesmierna výzva, aby sme žili opravdivým sviatostným kresťanským životom, v ktorom sa musíme žiť Kristovým Telom a Krvou, obnovovať sa sviatosťou pokánia, opierať sa o milosť birmovania a občerstvovať sa pokornou a vytrvalou modlitbou. Je tiež výzvou, aby ste otvorili svoje srdcia bratom v núdzi. Láska nezná medzi: biedni a núdzni, postihnutí a trpiaci vo svete i vo vašej blízkosti, všetci vám privolávajú ako Kristovi bratia a sestry a žiadajú o dôkaz vašej lásky, žiadajú Božie slovo, žiadajú chlieb, žiadajú život. Žiadajú, aby ste im ukázali odlesk Kristovej obetavej lásky, lásky, ktorou sa obetujete Otcovi a lásky k jeho bratom.

Hej, drahí synovia a dcéry, to je Ježišova vôľa, aby svet videl vašu dobročinnosť, dobrotu vašich skutkov, ako dôkaz vášho kresťanského života a chválil Otca, ktorý je na nebesiach (Mt

5,16). Toto je tá opravdivá duchovná obnovu, ktorá sa môže dosiahnuť iba pôsobením Svätého Ducha. A preto vás neprestávame povzbudzovať, aby ste vážne «túžili po vyšších daroch» (1 Kor 12,31). Na to sme mysleli včera, na Turíce, keď sme povedali: «Hej, toto je deň radosti, ale aj deň rozhodnej vôle otvoriť sa Svätému Duchu, odstrániť, čo sa protiví jeho účinkovaniu a opravdivým kresťanským životom hlásať každodenne, že Ježiš je Pán.»

FARARA COWBOYOV POVÝSIA NA OLTAR?

Argentínsky kňaz José Gabriel Brochero, narodený v Cordobe v roku 1840, známy ako «farár gaučov» (argentínskych cowboyov), má byť vyhlásený za svätého. Otec José vyše 40 rokov účinkoval ako farár v hornatom kraji okolo Villa del Tránsito a vystaval viacero kostolov, škôl a útulkov pre chorých. Menovali ho kanonikom v okresnom meste, ale on sa nevedel odtrhnúť od svojich duchovných dieťok, ďalej blúdil za nimi po samotách ako dobrý pastier a starostlivý otec. Jeho «campesinos» ho mali radi ako deti, zďaleka prichádzali na jeho kázne, lebo hovoril ako jeden z nich, takže mu dali meno «gaučo» Argentínsky film «El cura gaucho» (Farár gaučo) kreslí jeho sympatický a obetavý život.

SRDCA JEŽISOVHO

K utierni

Ježišu, darca milostí,
kde ty si, tam sa rozhostí
prúd sladkosti a v radosti
duch chutná rozkoš večnosti.

Ty hojíš nás, keď padneme,
u teba úkoj nájdeme;
ak blahom si, keď želieme,
čím budeš v našom objeme?

Kto láskou k tebe zahorí,
zdroj svetla sa mu otvorí,
vždy nová slasť sa vynorí
zvenčiť mu túžob obzory.

Keď srdce smäď priam usúži,
vôľa sa k tebe roztúži
a slza dar nám vyslúži
chytiť sa ťa, vyjsť z kaluží.

Zostaň v nás, Ježiš láskavý,
zostaň, keď vzniknú obavy,
a keď tmu zhltnú diaľavy,
svet čistá radosť zaplaví.

Ježišu, súhrn dobroty,
srdcu si šťastím bez hmoty.
Kto vypesť z chýb klenoty
a pritúli nás — ako ty?...

Kvet z lona Panny, Veľženy,
Ježišu, vrchol odmeny,
prijmi náš pozdrav iskrenný
do chválospevu vpletený. Amen.

Preložil Gorazd Zvonický

*Ďakujeme ti Otče,
Stvoriteľ neba a zeme,
že sa dávaš poznať pokorným a skromným.*

*Ďakujeme ti,
lebo si v zapadlej dedinke Zaslúbenej zeme
vyvolil najznámejšiu dcéru Vyvoleného
národa,
aby sa stala Matkou Ježišovou,
Požehnanou medzi ženami,
ktorá odpovie na tvoju milosť,
uznávajúc, že je tvojou pokornou slúžkou.
Ona zostane po všetky časy
obrazom tvojej Cirkvi, slúžiacej a pokornej.*

*Hej, ďakujeme ti,
že si našiel Pannu Máriu medzi malými,
a že si chcel, aby skrz ňu
Tvoj Syn stal sa skutočne jedným z nás,
aby nás pridružil k Tvojmu životu
v jednote so Svätým Duchom.*

Robert Guelluy

ZLE JE — CIRKEV DRŽÍ S NEGRÍTMÍ!

Taký výkrik sa ozýva po odlahlých krajoch Filipín. Totiž Združenie predstavených mužských a ženských rehôľ zriadilo zvláštnu komisiu, ktorá študuje životné podmienky domorodcov zapadlých krajov, zvaných «negritos», ktorých vykorisťujú pri výrobe cukru. Výskum narazil na veľký odpor vykorisťovateľov a na panický strach negritov, vzbudený vyhrážkami zamestnávateľov. Zistilo sa, že často 8-9 ročné deti sú nútené pracovať až 10 hodín denne. Vysoká je úmrtnosť týchto detí, a lekára niet na široko-daleko Združenie na najbližšej schôdzke predloží návrhy, ako odpomôcť týmto krivdám.

FESTIVAL KRESTANSKEJ TELEVIZIE

Od 4. do 10. mája konal sa v Londýne štvrtý medzinárodný festival kresťanskej televízie. Zorganizovali ho spoločne katolícka organizácia pre rozhlas a televíziu UNDA a Svetové protestantské združenie pre komunikatívne prostriedky.

Hans Spemann (1869-1941)

Zoológ, nositeľ Nobelovej ceny za r. 1935.

«Priznávam sa, že vo svojej experimentálnej práci mám často pocit, že vediem dialóg, pričom môj Partner sa mi zdá oveľa múdrejší ako ja... Pred touto obrovskou skutočnosťou badateľne znovu a znovu pociťuje hlboký a úctivý úžas.»

Na kultúrnom poli

P O Z V A N K A

na MIMORIADNE VALNÉ ZHROMAŽDENIE SLOVENSKEHO ÚSTAVU V RÍME

na 10. hodinu dňa 23. júna 1975 do Slovenského
ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme - Via Cassia,
km 14,5.

Program:

1. Otvorenie
2. Spomienka na Mons. Štefana Náhaliku
3. Správa gen. tajomníka o činnosti za minulé obdobie
4. Správa hospodára o finančnom stave organizácie
5. Voľba predsedu a členov predsedníctva
6. Upravenie interpretácie článku 7, písma g Stanov
7. Nábor členstva
8. Diskusia o budúcej činnosti
9. Voľné návrhy
10. Zakončenie

S bratským pozdravom a v nádeji na programované stretnutie.

Dr. Jozef Vavrovič

predseda Slovenského ústavu v Ríme

Rím 19. mája 1975.

Joseph Svec, Africa, my love (Afrika, moja láska).
Vydali Priatelja dobrej knihy, P.O. Box 600,
Cambridge, Ontario, Canada N1R 5W3 v roku
1974; strán 197. Ilustroval Tibor Kovalik.

Je to anglické vydanie autorovej knihy *Zápisky z Afriky*, ktorá vyšla v roku 1971 tiež v Dobrej knihe.

Autor Jozef Švec sa narodil v Komjaticiach 5.3. 1923. Vstúpil k jezuitom a po filozofických štúdiách odišiel na teológiu do Dublinu v Írsku, potom do Clevelandu v USA a odtiaľ odcestoval ako misionár do Zambie a neskôr do Rodézie (1952-1966). Teraz pracuje v Cambridge v Kanade medzi slovenskými jezuitmi.

V knihe nám O. Švec podáva kus svojho misijnárskeho života, tú ľudskú stránku. Tým nám približuje Afriku, v ktorej strávil najlepšie roky svojho života.

Výstižné ilustrácie Majstra Kovalika dobre oživujú text a prenášajú nás do nezvyklého prostredia.

Vrelo odporúčame obidve vydania.

abé

Eva Selecká Stredoveká levočská knižnica, Vydala
Matica Slovenská, Martin 1974, str. 214.

Táto kniha nám predstavuje veľký kultúrny objav. V Levoči od stredoveku bola pri chráme sv. Jakuba knižnica (uskladnená nad kaplnkou sv. Juraja). Dopĺňovala sa asi do roku 1600, potom bola akoby mŕtvym fondom. V XVIII storočí sedmohradský biskup Ignác Batthyányai (1741-1798) bol veľkým zberateľom kníh, ktoré uskladňoval v kostole zrušeného kláštora trinitárov v Alba Julia. Tak tam vznikla slávna knižnica «Batthyáneum». Keď sa Batthyányi dozvedel o levočskej stredovekej knižnici, vynaložil všetko úsilie, aby ju dostal. Nakoľko mesto práve potrebovalo peniaze na opravu orgána v chráme sv. Jakuba, rozhodlo sa odpredať knižnicu za 2.000 zlatých.

Keď sa vyjednávalo o jej odpredaji, mesto malo vyhotoviť katalóg kníh, aby sa vedelo, čo sa v nej vlastne nachádza. Ten katalóg nedávno objavili v Okresnom archíve v Levoči. Podľa toho katalógu knižnica mala 412 kníh, z toho 158 rukopisov zo stredoveku. Knižnica bola odpredaná a prevezená do Alba Julie v rokoch 1790-1797. No biskup Batthyányi už roku 1798 zomrel a v testamente nenechal peniaze za knihy v Levoči. Hoci si Levoča tie peniaze vymáhala až u miestodržiteľskej rady Uhorska, predsa nikdy peniaze nedostala.

Levočské knihy boli zaradené do fondov Batthyána, medzi ostatné knihy. Až nedávno autorka E. Selecká vykonala prieskum v tej knižnici, a mohla zistiť, že z pôvodnej levočskej knižnice sa tam nachádza 297 zväzkov, z toho 115 rukopisov zo stredoveku. Vo svojej knihe podáva súpis tých kníh, ktoré (okrem dvoch nemeckých kníh M. Luthera) sú všetky latinské. Autorka však občas zatriedila knihy nesprávne: napr. autor Albertus Magnus je uvedený pod menom Magnus (akoby to bolo priezvisko); dielo sv. Augustína «De Trinitate» je uvedené ako «Detritate» atď. Pri každej knihe vypísala «ex libris», totiž predošlých vlastníkov knihy, ktorí sú skoro všetci zo Spiša.

Tento objav je pre slovenskú kultúru veľmi vzácny. Zo súpisu možno vidieť odkiaľ sa knihy do Levoče dostali. Okrem slávnych cirkevných Otcov a stredovekých autorov nachádzame tu aj niekoľko rukopisov domáceho pôvodu: misály, breviáre atď. Pre miestne dejiny však majú zvláštny význam: «Liber diurnalis cum necrologio Scepusiensis» a «Synopsis rerum Scepusiensium» obsahujúce dejiny Bratstva 24 spišských farárov; tak isto v «Miscellanea» nachádzajú sa odpisy niektorých vzácných historických dokumentov. Kniha Evy Seleckej je nevyhnutnou príručkou pre štúdium levočského fondu v tej knižnici.

M. Lacko

Augustin Louis Cauchy (179-81857), matematik: «Som kresťan. To znamená že verím v Kristovo božstvo ako Tycho de Brahe, Koperník, Descartes, Newton, Leibnitz, Pascal... ako všetci veľkí astronómovia a matematici minulosti.»

OTAZKA NÁBOŽENSKEJ SLOBODY JE STALE AKTUALNA — Nie po prvý raz jej venuje pozornosť prof. Jaroslav Čelko. V článku *Socialistický štát, sloboda vyznania, vedeckoteistická výchova* tvrdí, že napriek mnohým pokusom uviesť do života princíp slobody vyznania v rôznych historických súvislostiach, v kapitalistickej spoločnosti sa tento princíp doteraz nikdy dôsledne neuskutočnil.

Až «socialistický štát, ktorý nemusí rátať a neráta s náboženstvom ako nástrojom zdôvodnenia svojej vlastnej existencie a úloh», našiel správne riešenie.

«Vychádzajúc z vedeckého poznania podstaty a foriem spoločenského vedomia, vrátane náboženstva, z poznania zákonitostí ich vývinu, nepristupuje socialistický štát k zakazovaniu náboženstva a činnosti cirkevných organizácií pokiaľ sa nedostáva do rozporu s platnými zákonmi. Naopak, pokiaľ taká či onaká časť jeho príslušníkov pociťuje potrebu nábožensky žiť, socialistický štát zabezpečuje vytváranie podmienok na jej uspokojovanie.

Socialistický štát realizuje to, čo buržoázia v revolučných obdobiach svojho vývinu hlásala, ale nikdy neuskutočnila a čo napokon ako mnohé iné heslá zradila — uskutočňuje princíp slobody vyznania v praxi. Prvý krok v tomto smere urobila už Parížska komúna, ktorá pre krátku trvanie mohla uskutočniť len niektoré zámery. Trvalému uplatneniu zásad slobody svedomia otvorila dvere Veľká októbrová socialistická revolúcia a neskôr vznik ďalších socialistických štátov. V ZSSR a v ostatných socialistických štátoch došlo k dôslednému zrovnoprávneniu všetkých náboženstiev a všetkých cirkví.

V socialistických štátoch sa uskutočnilo aj zrovnoprávnenie nábožensky veriacich ľudí a ateistov. V Ústave ČSSR sa o tom hovorí: «Sloboda vyznania je zaručená. Každý môže vyznávať akúkoľvek náboženskú vieru, alebo byť bez vyznania.» Toto je v porovnaní s minulosťou, v porovnaní s vtedajším ponímaním a najmä s uskutočňovaním zásady slobody vyznania (nielen z čias klérofašistického režimu, ale aj «demokratickej» predmníchovskej republiky) významný pokrok. Ateisti sa môžu slobodne a verejne hlásiť k svojmu presvedčeniu a hlásať svoje názory. A náš socialistický vývin vytvára predpoklady pre všestranné prekonávanie predsudkov, ktoré voči ateizmu a ateistom niekde pretrvávajú.» (Pravda, 7. marca 1975).

SVETONAZOROVÁ VÝCHOVA SÚČASŤ KOMUNISTICKEJ VÝCHOVY — Na túto tému napísal prof. Vladimír Cirbes, podpredseda Východoslovenského Krajského národného výboru, do PRIEKOPNÍKA, buletínu určeného propagandistom a agitátorom, lanského roku sériu článkov, z ktorých vysvitá, ako plánovite sa ide proti veriacim občanom, hlavne v krajoch so silnou religiozitou.

«Z výsledkov výskumu verejnej mienky na Slovensku vyplýva, že zatiaľ prevažná väčšina občanov sa v tej či onej miere hlási k náboženskému, virovyznaniu. Na Slovensku vôbec, a v našom kraji osobitne, malo náboženstvo v minulosti vzhľadom na neutešené sociálne pomery, živnú pôdu.

Vplyv náboženskej tradície a činnosti cirkví sa prejavuje najmä v súvislosti so životnými situáciami, ktoré predstavujú významné medzníky v živote človeka a jeho rodiny.

Ešte stále pomerne vysoké percento rodičov posila svoje deti na vyučovanie náboženstva. V minulom školskom roku bolo v ročníkoch 2—7 na našich základných školách prihlásených 33 perc. detí na vyučovanie náboženstva. To je síce oproti roku 1968-1969 významný pokles, avšak aj tento číste kvantitatívny údaj naznačuje, koľko práce treba ešte vykonať, aby dorastajúce mladé pokolenie nebolo vo svojom myšlienkovom vývoji zatlačené protikladnosťou výchovného pôsobenia školy a cirkví, resp. rodiny v oblasti svetonázorovej.

Pravda, v obsahu náboženskej orientácie pracujúcich a mládeže dochádza k vážnym zmenám. Najhúževnatejšie sa udržiavajú náboženské pohľady na otázky, týkajúce sa mravných stránok ľudského života, zmyslu ľudskej existencie, podstaty ľudského života. I v radoch rodičov sa stretávame najčastejšie s tým, že pokladajú náboženstvo za potrebné k tomu, aby z mladého človeka vyrástol slušný, statočný, pracovitý človek.» (Priekopník, č. 3/74, 8-11).

O tom, aký je postoj úradných činiteľov, a teda aj agitátorov, voči Cirkvi v praktických otázkach, Cirbes píše:

«Vzhľadom na to, že existencia cirkví v socialistickom štáte súvisí výlučne so zabezpečovaním potrieb veriacich občanov, nemôže socialistický štát tolerovať snahy cirkví miešať sa, zasahovať do spoločensko-kultúrneho života našich obcí a miest. Osobitne chceme upozorniť na to, že cirkvám neprišlúcha konať akcie kultúrneho charakteru ako koncerty, prednášky, či iné podujatia, ktoré nie sú priamou súčasťou náboženského kultu. Povinnosťou NV, ako predstaviteľov štátnej moci a správy je dbať o to, aby aj samotné cirkevné podujatia, najmä birmovky, púte a podobné akcie sa konali v súlade s rozhodnutím štátnych orgánov v prijateľnom rozsahu a nenadobúdali charakter verejných manifestačných zhromaždení. Treba zabezpečiť, aby sa náboženské obrady (napr. primície) konali v maximálnej miere v cirkevných objektoch» (Priekopník, č. 4/74, 7).

Vážnymi slovami podčiarkuje poslanie učiteľov v socialistickej spoločnosti: «Znovu zdôrazňujeme, že výchova v duchu vedeckého svetonázoru patrí k základným povinnostiam učiteľa socialistickej školy, pretože učiteľské povolanie má výsostne spoločenský význam a ďalekosiahly dosah. Preto u učiteľa, bez ohľadu na to, či je alebo nie je členom strany, musíme požadovať, aby sám bol aktívnym stúpencom marxisticko-leninského svetonázoru a v tomto duchu vychovával zverenú mládež. Z tohto hľadiska nie je svetonázor učiteľa jeho súkromnou záležitosťou» (Tamtiež, str. 11).

KOMUNISTI A MORÁLKA — V masovokomunikačných prostriedkoch sa opakujú výzvy na pracujúcich, aby stupňovali produkciu. Veľmi pozitívne odpovedal na ne bratislavský SLOVNAFT, po ňom Handlovské uhoľné bane a ďalšie podniky. Bratislavská Pravda (13.3.1975) spomína aj ochotu verejnosti pri dávaní krvi, pomoc patronátnym školám atď. a na základe toho robí uzáver o komunistickej morálke: «V každodennom živote našej vlasti a našich pracujúcich je bohatstvo takýchto faktov, všetky vravia jasnou rečou, že v morálnych črtách nového socialistického človeka čoraz častejšie možno postrehnúť *socialistický humanizmus*, obetavú starostlivosť o všeobecné blaho, nezištnú súdružskú pomoc, kolektivismus. Vernosť veci socializmu, láska k socialistickej vlasti motivujú jeho myslenie a konanie, v ktorom sa na popredné miesto dostal vzťah, úcta k spoločnému, záujem o úspešný rozvoj socialistickej spoločnosti... V myslení, konaní a vo vlastnostiach takéhoto človeka sa musí harmonicky spájať hlboké socialistické uvedomenie, duchovné bohatstvo a *pevné morálne kvality*. A ktože iný má ukázať širokým vrstvám pracujúcich vzor komunistickej morálky než práve komunisti.»

VYHNE UVEDOMELOSTI — O formovanie mladého človeka pre socialistickú spoločnosť, teda «oslobodeného od náboženských predsudkov», stará sa, okrem školy na všetkých stupňoch, aj Socialistický zväz mládeže (SZM). Jediná organizácia mládeže má slúžiť ako škola budúcich straníkov, presvedčených, uvedomelých ateistov. Jednou z mnohých foriem výchovy mládeže je aj *politické vzdelávanie v organizáciách SZM*.

Túto iniciatívu komentuje Martin Kucek v článku *Vyhne uvedomelosti*, z ktorého vyberáme: «Aká je situácia v politickom vzdelávaní SZM na Slovensku? Vo vyše 11.000 základných organizáciách SZM, v ktorých sa združuje okolo 400.000 členov, je v 14.533 útvaroch politického vzdelávania 341.000 členov SZM a 54.354 ďalších mladých ľudí. Okrem toho v okresoch a mestách pôsobi 137 večerných zväzáckych škôl, v ktorých sa školi zväzácky funkcionári aktív. V straníckom vzdelávaní je zaradených ďalších 32.544 členov SZM.

Príkladne si vo vedení večerných škôl počínajú v Trebišovskom okrese — zriadili ich päť a všetky vedú stranícki propagandisti a lektori. K dispozícii majú domy politickej výchovy. Ojedinelým činom je zriadenie univerzity marxizmu-leninizmu pre mládež pri Okresnom výbore KSS v Trebišove» (Nedeľná Pravda, 28.3.1975).

Pri čítaní Obežníka Ministerstva školstva SSR a jeho smerníc o znížení religiozity, alebo keď vezme do úvahy len týchto pár údajov o tom, ako je nápadne favorizované SZM, aby vnašalo do mysli slovenskej mládeže ateizmus, akosi divno nám znejú slová prof. Celku, ktoré sme vyššie citovali: «V socialistických štátoch sa uskutočnilo aj zrovnoprávnenie nábožensky veriacich ľudí a ateistov.»

ČO SA NA SLOVENSKU ČITA Z BELETRIE

Knižničný Zborník 1974, čo vydáva Matica Slovenská, prináša článok Olgy Kurucovej: «Na margo práce s literárnym dielom». V ňom podáva výsledok ankety, ktorú previedla Matica Slovenská roku 1972 v 105 knižniciach na Slovensku. Matica vypracovala súpis diel 158 autorov, tak klasikov ako aj súčasných, a chcela zistiť koľko ich kníh je v tých knižniciach a ktoré knihy tých autorov boli najviac čítané roku 1969. Výsledok je tento:

autor	titul	kníh-nice	počet exempl.	počet výpočítiek
Dobšinský P.	Slov. prstonár. povesti	85	540	2.656
Kalinčiak J.	Reštavrácia	97	542	1.299
Figuli M.	Tri gaštanové kone	91	345	1.194
Sládkovič A.	Detvan	94	426	1.107
Šoltésová E.M.	Moje deti	89	280	1.063
Jesenský J.	Demokrati	90	381	1.053
Botto. J.	Smrť Jánoši- kova	88	365	1.035
Jilemnický P.	Pole neorané	95	344	966
Vansová T.	Sirota Podhrad- ských	41	226	933
a najmenej čítané:				
Poničan J.	Som	4	6	6
Králik š.	Hra bez lásky	5	5	5
Kráľ Fraňo	Pohl'adnice	5	5	3
Guoth A.	Na rozlúčku	1	1	1
Brezina J.	Slnečný deň pre všetkých	3	3	0
Brocko J.	Ohlas	2	2	0

Ešte niekoľko údajov: Zo zoznamu, čo Matica predložila, dielo «Ozveny krvi», ktorého autorom je Daniel Okáli, nenachádza sa ani v jednej zo 105 knižníc, a teda je jasné, že nemohlo byť čítané. Knižovníci však dodali sami iné najčítanejšie diela, ktoré Matica Slovenská nepokladala za dost' umelecky hodnotné, aby ich zaradila do zoznamu, a sú to: J. Nižňanský, Čachtická pani (780 výpočítiek) a iné; J. Hrušovský, Rákócioho pochod; J. Horák, Smrť kráča k zlatému mestu; J. Čaják ml., V zajatí na holičskom hrade a iné.

Výsledok tohoto výskumu je veľmi zaujímavý. Okrem jedného diela P. Jilemnického, žiaden iný komunistický, alebo vládny autor nie je medzi najčítanejšími autormi, ba najmenej čítanými autormi sú práve títo.

Alessandro Volta (1745-1827) Elektrofyzik a vynálezca. «Základné pravdy viery som podrobil dôkladnému štúdiu. Došiel som tak k dôkazom, ktoré náboženstvo robia vieryhodným aj prirodovedcovi. Daj Bože, aby toto moje vyznanie prinieslo bohaté ovocie!»

ZO SLOVENSKA

SMERNICE PRE BOJ PROTI RELIGIOZITE ŠKOLSKÉJ MLADEŽE — Pred zakončením školského roku, v dobe, kedy je určený termín na podávanie prihlášok na vyučovanie náboženstva, školská správa podniká všetko, aby počet prihlásených detí bol čo najmenší. Prinášame úryvok z Obežníka Ministerstva školstva Slovenskej socialistickej republiky, ktorý určuje smernice všetkým školským odborom Okresných národných výborov pre túto prácu. Akcia prebiehala koncom minulého školského roku.

« Pre zníženie religiozity a podstatné zníženie počtu prihlásených žiakov pre šk. rok 1974/75 urobí Okresný národný výbor (ONV) — odbor školstva nasledovné opatrenia:

1. Zvolá do 31. mája 1974 aktív riaditeľov škôl, na ktorom bude dohodnutý postup a určené úlohy, ktoré budú učiteľia a výchovní pracovníci pred prihlasovaním žiakov na náboženskú výchovu i v jeho priebehu plniť v rámci školy i rámci Združenia rodičov a priateľov školy.

Prejednávajú sa tieto úlohy:

a) Zvolať do 5.6.1974 mimoriadnu Pedagogickú radu, na ktorej riaditelia škôl určia konkrétne úlohy pre každého učiteľa a výchovného pracovníka.

b) Zvolať do 10.6.1974 Ateistické komisie a rozdeliť ich členov s členmi učiteľského kolektívu tak, aby už v priebehu prihlasovania i po ňom aktívne zasahovali v tých rodinách, ktoré prihlásili svoje dieťa na náboženskú výchovu.

c) Vytvoriť na školách do 15.6.1974 komisie, ktoré sa budú skladať z predsedov Miestnych národných výborov, predsedu Združenia rodičov a priateľov školy, riaditeľa školy, predsedu Základnej organizácie Komunistickej strany na škole (ak na škole predseda ZOKSS nie je, tak predsedu Dedinskej organizácie KSS v obci), ktoré podľa potreby budú zasahovať.

2. Na úseku Miestneho národného výboru:

a) Do 10.6.1974 prejsť s predsedami Miestnych národných výborov súčasný stav výuky náboženstva za tie obce, kde počet prihlásených žiakov v šk. roku 1973/74 presahuje priemer okresu (32,7 %) a požiadať ich o konkrétnu pomoc v tomto smere, aby pôsobili na poslancov i ostatných občanov pri prihlasovaní detí na náboženskú výchovu a aktívne pracovali v komisiách vytvorených za účelom prijímania prihlášok na výuku náboženstva pri jednotlivých školách.

b) Cestou okresného cirkevného tajomníka pôsobiť na tých duchovných, ktorí vyvíjajú zvýšenú aktivitu medzi rodičmi v otázke prihlasovania žiakov na náboženskú výchovu.

3. Na úseku inšpekčnej činnosti:

a) Podľa rozdelených inšpekčných obvodov uskutočniť okresní školskí inšpektori tematické

inšpekcie, v ktorých vykonajú kontroly opatrení z aktívu riaditeľov a poskytnú im požadovanú pomoc.

b) V dobe od 15.-25.6.1974, kedy je smernicami určený termín podávania prihlášok na výuku náboženstva, budú v neustálom styku so školami a zodpovednými pracovníkmi na ideologickom oddelení a Okresnom národnom výbore, a v spolupráci s nimi riešiť vzniklé problémy a prijímať účinné opatrenia pre podstatné zníženie prihlásených žiakov na výuku náboženstva na školách.»

Napokon sa ukladajú presné a termínované úlohy predsedovi, podpredsedovi a vedúcemu odboru školstva na Okresnom národnom výbore, aby sa plánovaná akcia stretla s úspechom.

S akou vážnosťou sa vykonáva analýza situácie a odstupňovanie sa hodnotia jednotlivé prvky skutočnosti, vyplýva aj z tohto odseku Obežníka: « Rodičia prihlásených žiakov mnohokrát pri návštevách triednych učiteľov a členov komisií sa vyjadrujú, že oni by netrvali, aby ich dieťa navštevovalo vyučovanie náboženstva, ale sa boja verejnej mienky religióznych občanov. Mnohí z týchto rodičov podporujú odpúťavacie akcie a pravidelne svoje deti na ne posielajú. Bude potrebné, aby už v tomto prípravnom období učiteľské kolektívy, stranické organizácie, spoločenské organizácie ako i vedúci činitelia jednotlivých podnikov a závodov vykonali na tomto úseku d'aleko väčší kus práce. Pôjde tu najmä o zjednotenie výchovného pôsobenia, pričom riaditelia škôl a ateistické komisie musia zohrať dôležitú integrujúcu a organizátorskú úlohu.»

Ako sa cítia veriaci rodičia v atmosfére pohonu proti náboženstvu, ktorú ilustrujú uvedené smernice? Aké je duševné rozpoloženie horlivého kňaza, ktorý si je vedomý zodpovednosti za spásu zverených duší?

AMNESTIA — Predseda federálnej vlády ČSSR, dr. Lubomír Štrougal, v zastúpení prezidenta republiky použil svojho ústavného práva a udelil dňa 8. mája 1975 na návrh predsedníctva ÚV KSČ a federálnej vlády amnestiu.

V odôvodnení tohto rozhodnutia o amnestii sa okrem iného vraví: Rozhodnutím o amnestii sa odpúšťajú tresty odňatia slobody, alebo ich zvyšky, tresty nápravného opatrenia alebo ich zvyšky, doiaľ nezaplatené peňažité tresty a náhradné tresty za ne uložené, právomocne uložené pred dňom rozhodnutia o amnestii za prečiny a trestné činy, na ktoré zákon určuje trest odňatia slobody neprevyšujúci 3 roky.

Rozhodnutie o amnestii sa nevzťahuje na osoby, ktoré boli v posledných 10 rokoch už odsúdené pre úmyselný trestný čin, ďalej na trestné činy hanebnia štátu, svetovej socialistickej sústavy a jeho predstaviteľov, ohrozenie štátneho tajomstva, vyzvedačstvo a poškodzovanie záujmov republiky v cudzine. (Vysielač Hviezda, 8.5.1975). — jšv —

Naša adresa:

SLOVENSKÝ ÚSTAV SV. CYRILA A METODA
Hlasy z Ríma - Casella Postale 6175
00100 Roma (Prati), ITALIA